

debreceni

KEDD, 1937 JANUÁR 12. XXXIII. ÉVFOLYAM 8. SZÁM.

6 fillér

független Újság

politikai napilap

Impozáns részvét kísérte sirjába Schlesinger főrabbit

Eckhardt támadása Kozma belügyminiszter ellen

Kiss Ferenc megdöbbenő bizalmas levele a tiszántúli ref. egyházkerület lelkészeihez

Az egyházalkotmány Baltazar-szellemben való megvédése, a politikai hatalom beavatkozása ellen — A „legöregebb szolgatárs a romladozó falakra” hív mindenkit

Kiss Ferenc nyugalmazott egyetemi tanár, volt egyházkerületi főjegyző a következő levelet küldte szét a tiszántúli ref. egyházkerület lelkészei között:

VESEDELMES UTON.

A tiszántúli egyházkerületi főjegyző választás elvi kérdésehez.
Bizalmas levél lelkésztársaimhoz.

Nagynevű volt püspökünk egyházkerületi gyakorlata az volt, hogy minden külső körülménytől eltekintve, a különböző állásokra az embereket úgy válogassa ki, amint őket az egyház szolgálatába bevonásra alkalmasnak és szükségesnek ítélte, azért nem tekintette senkinél előnynek, viszont hátránynak sem az illető politikai pártállását. Vezérségre állította a Nep elharcos főispánt, noha maga nem tartozott a párt-hoz s útát nyitott az ellenzék kiválóságainak, bár közülük sem tartozott. Azt nézte egyedül, hogy az illetőnek helye van az egyházkerületi testületekben s a közügy javát fogja látni munkába állításának.

Most alig néhány hét alatt, a nagy vezér halála után ezzel a »Baltazar-szellem«-nek bélyegzett irányzattal szemben egy addig akcióra képtelen vagy bátortalan kör, élén sajnos főgondnokunkkal egy homlokegyenest ellenkező gyakorlatot akar bevezetni, amikor a jelöltség kritériumává egészen más szempontokat, elsősorban a Nep-hez tartozást tűzi ki minősítésül. Az élre állítandó férfiak kiválasztásánál a közszempontjából már ez a szándék is káros, de egyenesen veszedelmessé fokozza a szándékot a mód, ahogy ezt keresztülvinni akarják. Megdöbbenő példák egész

sora bizonyítja, hogy főispáni, szolgabírói felhívások, utasítások, hanem egyenesen parancsok mennek ki a községi jegyzőkhöz, hogy hivatali állásuk teljes súlyával működjenek oda, miszerint az egyházkerületi főjegyzői választásnál a presbiterium szavazatát a Nep párt jelöltje kapja meg, tehát az egyházi autonómia félretaszításával, minden ildom, köteles tisztelet, a presbiterium szabad joggyakorlásának durva megsértésével a politikai és közigazgatási hatóságok nyíltan betörnek az egyházi testületek jogkörébe s teljesen illetéktelen szervek, mint ilyenek, gyakorolnak sokszor kivédhetetlen nyomást az illetékes testületek szabad véleménynyilvánítására. Teszik ezt annyira kiméletlenül s felháborítóan, hogy katolikus vallású jegyzők avatkoznak be a presbiteriumok jogkörébe s a rendelkezésükre álló számtalan eszköz válogatás nélkül történő felhasználásával, szállítják a szavazatokat a párt és közigazgatási hatóságok számára.

A »Baltazar-szellem«-et az eljárást tényleg egyházalkotmányellenesnek és az egyházi autonómia szempontjából megengedhetetlennek tartotta s soha sem gyakorolta úgy, hogy huszonötévi ellenkező gyakorlat után ezt már anakronizmusnak gondoltuk, amikor im egyszerre ellentmondást nem tűrő hevességgel s türehtetlen pretenzióval robban ki éppen a főgondnok úr kezdeményezésére ez az alkotmányellenes, lehetetlen akció s veszélyeztetj egyházi életünk szabad működésének nagy értékeit. Egyházszeretetem minden féltésével s az egyházi belső béke felborulása miatti mélységes aggodalommal végzetes eltévelyedésnek kell

minősítenem azt a szándékot, mely kisszerű személyi és pártpolitikai szempontok szolgálatáért kész feladni, sőt megsemmisíteni azt az elvet, hogy az egyházi élet irányításába illetéktelen tényezők és jogszolgáltatlan szempontok beavatkozása az egyház önrendelkezési jogát sérti, veszélyezteti és hatálytalantja most csak magunk által alkalmazott eszközökkel, de példát mutatva s ezzel feljogosítást adva erre más felfogásnak, felekezeten s az egyház céljaival nem azonos célu hatalmaszolgálatnak. Ezen önző rövidlátásnak már a kísérlete ellen minden egyháza önállóságát féltő egyháztagnak fel kell emelni szavát, mert ez többé már nem javaslati vagy kerületi ügy, hanem egyetemes egyházunk függetlenségét a legközvetlenebbül érintő elvi kérdés. Ebből a szempontból, mint egyik legrégebb egyházi közmunkás kötelességemnek érzem agg Toldiként, ha roszdás fegyverekkel is, de az igazság kétélű pallosával az egyházi élet veszélyeztetett szabadságának védelmére a küzdőtérre megjelenni.

Egyetemes jelentőségű szempontnak tartom azt a nagy károsodást is, amely a gyülekezetek és az egyház önrendelkezési jogába való betörés folytán a lelkesítő kár súlyát, vezetőszeretét, önálló elhatározási, sőt eszelekvési szabadságát, presbiteri elnöki tisztét közvetlenül érinti, veszélyezteti és korlátozza. Valom, hogy a lelkesítő nem az egyház, még csak nem is a gyülekezet, de épp oly mélységesen meg vagyok győződve, hogy a lelkesítő személye, függetlensége, erköltese, hite, egyedül az egyház dogmatikája s törvénykönyve által irányított működése a gyülekezetek lelki fejlődése szempontjából pótolhatatlan döntő

tényező. Ha a lelkesítő egy, az egyházon kívül álló tényező (főispántól felfele és lefele), különösképpen más felekezeti hivatalnok, akár felsőbb hatósági utasításra, akár privát diligenciából — e tekintetben különbség nincs — legsajátabb ügykörében: presbiteri elnöki minőségében korlátozza, leszavaztatja, ott lényeges egyházi szempontok szenvednek nagy sérelmet. Könnyű hozzá képzelni, hogy a világi hatóságok képviselői, esetleg a lelkesítő a szokásos falusi rivalitás folytán rossz viszonyban élő jegyző a meggyőzendő presbiter előtt micsoda érveléssel él a lelkesítővel, hogy szed le róla mindent, tekintélyt, vezetői jogosultságot le egészen a keresztvizig s milyen elégtelen dörzsölés a kezét, mikor a vetélytársat sikerült a fórumon s a falu előtt legázolni. S ekkor a néhai miniszter az országos botránnyá dagadt tiszazugis szomorú esemény láttán farizens képpel kérde: hol voltak a papok, ti a református papok? Akiket befolyásuktól, vezető szerepüktől a háttámadások és leszavaztatások révén éppen az állami és közigazgatási közegek igyekeznek egy-egy kis választás alkalmával megfosztani.

A »Baltazar-szellem«-nek a lelkesítőkre nézve egyik legértékesebb eredménye volt, hogy őket részint az Orle útján, részint más, lehető eszközzel felszabadítva a falu és a vármegye urainak, valamint a politikai pártfőnököknek gyámokdása, sokszor rendelkezése alól, vissza adta önmaguknak, amj magában is önértéktelennel s önállóságra kénsítítő eszelekedet volt, az egyházi élet önjogúsága s illetéktelen befolyásoktól függetlenítése szempontjából pedig nagyjelentőségű eredmény: van-e lelkesítő, aki gyávaságból vagy ügynevezett tekintetektől, ami végeredményben szintén gyávaság, képes volna a maga jobb meggyőződését félelemből vagy egy kegyes válvégezésért feláldozni s hozzájárulni annak a gyakorlatnak a kialakulásához, amely az egyház önrendelkezési jogát akarja megsemmisíteni a lelkipásztor természetes vezetői elhivatásával együtt?

Amint a most folyó választási mozgalmat a pártpolitikai és közigazgatási hatóságok felhasznál-

ták az egyházi ügyekbe való beavatkozásra, épp úgy, sőt sokkal erőteljesebben ragadják meg a lelkesek és a presbiteriumok az alkalmat arra, hogy a maguk részéről teljes egyhangúsággal utasítsák vissza a jogtalan beavatkozást s védjék meg az egyház és presbiteriumok önálló intézkedési jogát minden külső befolyásolástól, még inkább az erőszakoskodásoktól; ahol pedig a vett hírek szerint ilyenek érvényesülni akarnak az egyházi önkormányzat védelmében, hivatali hatalommal való visszaélés címén a pártatlan bíróságnál tegyenek feljelentést, egyben terjesszenek elő a fokozatos egyházi hatóságoknál a beavatkozás miatt vallásérelmi panaszt.

A helyzet nagyon komoly s épp fly komoly vele foglalkozást igényel. Ha az illetéktelen pártpolitikai s közigazgatási szerveknek az első betörési kísérlete sikerül, a folytatás úgy az ő, mint esetleg még illetéktelenebb tényezők részéről nem fog elmaradni, ami hitetlenné romlásba viszi egyházi önkormányzatunkat s vele minden más egyházi értékeinket.

Az eddig el sem képzelt s választásainknál legalább huszonöt év óta ismeretlen támadással szemben az egyházépítő Nehémiással s az ő munkája jogán az ostromított s itt-ott már romladozó falakra hívok minden egyházat szerető testvéreimet, elsősorban a vezérségre elhivatottakat, lelkipásztor társaimat, sőt hiven őseink haláltmegvető vátorságához, verjék vissza a falontókat az első rohamnál. A maga érdekeiről az éhhalálra vagy gyámoltalan ember lemondhat, de a jövőt kockára tenni lélekbevéző felelőssége tudatában nem enged a bátor. Híszem, hogy Balazár által egy negyed századon át eredményesen védelmezett önrendelkezési jogunknak a ma élő lelkes generáció árulója sosem lesz s nem akad magyar református lelkész, aki ilyen úton megnyilvánuló bizalomra reflektál. A tisztántúli egyházkerület belső békéje, melyet a mostani püspökválasztásnál a presbiteriumok meg tudtak őrizni, olyan érték és követelmény, melyért érdemes gerincesnek lenni, ami az adott esetben egyházfűséget és egyházvédelmet jelent. Gal. 5. 1.

Atyafi szeretettel vagyok.
Budapest, 1937. január 7.

őreg szolgatársatok:
KISS FERENC.

Az Árpád téri lelkészség betöltése

Hétfőn délután értekezlet gyűlt egybe a református egyház tanácstermébe. Az értekezleten Maklár y Károly püspök és Vásáry István főgondnok elnököt és azon a presbiteriek az Árpád-téri lelkészség betöltésének ügyében tartottak megbeszélést. Tisztázni óhajtották azt a kérdést, hogy a lelkészség betöltését meghívással, vagy pályázattal lötsék be. Az értekezlet bizalmas jellegű volt s eredményre nem vezetett, a vélemények megoszlása miatt. A kérdést ezért egyelőre a vélemények különbözősége miatt függőben tartották.

— Szív- és idegbajosoknál, vese- és eukorbetegeknél, kőszvényben és eszűban szenvedőknél egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvíz reggelenként éhgyomorral véve, a beleket alaposan kitisztítja, a gyomor és a máj működését előmozdítja s az emésztést és az anyagcserét lényegesen megjavítja. Az orvosok ajánlják.

Ma este lesz dr. Auer Pál előadása

A debreceni Reform Társaság látogatására Debrecenbe érkező dr. Auer Pál tiszteletére fehér asztalnál összejövetel lesz az Ujságíró Club negytermében. A társaság nevében dr. Juhász Nagy Sándor elnök fogja üdvözölni dr. Auer Pált, aki felszólalásában valószínűleg fogja a mai általános helyzetet. Mi legyen a kibontakozás útja? Az az út, melyet Eckhardt Tibor és vele együtt ma már nem csak az egész elmozdított, hanem sok más kiváló államférfi is elfogadott, a békés megoldást

lehetővé teszi. A reformok megkezdése ma csak ekként lehetséges. A zökkenés nélküli békés fejlődés mikéntjét kívánja dr. Auer Pál vázolni.

Dr. Auer Pál látogatásának különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy egyben Eckhardt Tibor üzenetét is tolmácsolni fogja.

Aki vacsorázni óhajt, e szándékát telefonon is jelentse be kedden délig az Ujságíró Club vendéglőjében. Az összejövetel pontosan 8 órakor kezdődik.

Osszetört fejjel, halva találtak egy volt orosz hadifogolyt

Püspökladányban szombat hajnalban a járőrelek egy eszméletlen, vérzőfejű embert találtak. A férfi, akinek feje össze volt törve, még élt, de mire a gyorsan kihívott mentők megérkeztek, már kiszervetett. Megállapították, hogy a halott férfi Szvetluk Mihály volt orosz hadifogollyal azonos. Szvetluk a világháború után Magyarországon maradt, kitanulta a cipésmesterséget és jólmenő cipésműhelyt nyitott. A szerencsétlen ember Karcag felől jött Püspökladányba a kerékpárján, ame-

lyet megtaláltak mellette.

Dr. Zsögöd Jenő vizsgálóbíró helyszíni szemlét tartott Püspökladányban, hogy megállapítsa, mi okozta a Szvetluk halálát. A jelek arra mutatnak, hogy a szerencsétlen ember, aki nagyon italos ember volt, részegségében leesett a kerékpárjáról és így szerzte a halálos sérüléseket. Szvetluknak azonban sok ellensége is volt, nem lehetetlen tehát, hogy büntény történt. A vizsgálóbíró elrendelte a holttest felboncolását.

Kenyeres-Kaufmann titokzatos meséi származásáról a bíróság előtt

Budapest, január 11. Kenyeres-Kaufmann Miklós volt országgyűlési képviselő tizenkét rendbeli okirathamisítás vétségével és kétrendbeli csalás büntetvével vádolva került hétfőn a büntetőtörvényszék Szemák-tanácsa elé.

A személyi adatok kihallgatása alkalmával a volt képviselő elmondotta, hogy

Aknasuhaton született 1895-ben, február 14-én, vagy 15-én. Apját Kenyeres Miklósnak hívták, anyját Veres Rózának. Agostai evangélikusnak született és jelenleg is az.

Egy gyermeke van, tízezer pengő körüli vagyonnal rendelkezik és bányatulajdonos. — Műegyetemet végzett külföldön, de hogy hol, azt csak a per bizonyos stádiumában hajlandó elmondani. Nem érzi magát bűnösnek.

Szemák elnök ezután sorban felmutatta előtte azokat az okiratokat, amelyeket a vádirat szerint a vádlott által bemondott hamis adatok alapján állítottak ki a különböző hatóságok.

Kenyeres-Kaufmann védekezésének lényege ezekre vonatkozóan az, hogy ő, amikor a legelső okmányt kiállította, megmondotta azt, hogy

az ő édesapja Kenyeres Miklós, nevelőapja pedig Kaufmann Nándor.

Ezt a két nevet vonták össze és így keletkezett a Kenyeres-Kaufmann Nándor név, mint apjának állítólagos neve. Amikor a többi okmányokra volt szüksége, az első okmány adatai alapján ezeket automatikusan állították ki, ő azonban soha semmiféle valótlán adatot nem diktált egyetlen jegyzőkönyvbe vagy okiratba sem. Az sem felel meg a valóságnak, hogy mikor a VIII. kerületi anyakönyvvezetőnél kiállították a házasságkötés

céljából szükséges okmányt, esküre való figyelmeztetéssel kérték volna ki tőle a szükséges adatokat.

Az elnök egymásután tárja Kenyeres-Kaufmann elé a különböző okiratokat, amelyeknek adataira vonatkozóan kérdéseket ad fel.

Az elnök ezután elébetárja a képviselőjelöltség elfogadásáról szóló nyilatkozatot, amelyben

mint Kenyeres-Kaufmann Miklós műszaki tanácsos szerepeltette magát. Erre is kijelenti Kenyeres-Kaufmann, hogy a valóságnak megfelel.

— Hol született ön? — kérdi most váratlanul az elnök.

— Aknasuhaton.

— Honnan tudja ezt? — faggatja tovább.

— Kaufmann Náthánék közléséből — feleli látható idegességgel Kenyeres-Kaufmann.

— Szóval ön szerint mint agostai evangélikus hitvallású szülők fiúgyermeke került néhány hónapos korában Kaufmann Náthán és Rahman Róza házába?

— Igen, — válaszolja röviden Kenyeres-Kaufmann.

— Kérem, ön az izraelita vallás rituális műtétén keresztülesett?

— Legjobb tudomásom szerint az előirt időben és módon ez nem történt meg.

— Ezt az ügyész úr előtt is mondták, de ez azt jelenti, hogy valamilyen módon máskor megtörtént.

— Halaványan emlékszem, hogy mielőtt iskolába vittek, valami kíséreltet történt s engem elvittek egy szomszédos községbe, de aztán még sem történt meg.

— Ön a béli elemi iskolába járt, milyen vallást tanult ott?

— Semmilyen.

— Önt az iskolában milyen né-

ven szólították? Mózesnek?

— Ezt én sohasem hallottam.

— De azért úgy van, hogy ezt a bibliai nevet kapta.

— Lehet, de engem mindenki Miklósnak hívott.

— Milyen néven volt beírva az iskolában?

Kenyeres-Kaufmann az elnök kérdéseire szaggatottan és zavarosan elmondja, hogy ilyesmikre nem emlékszik.

Nem voltam én, kérem, szerelmes a Kenyeres-névbe. Híszem sokkal több Kenyeres nevű zsidó van, mint Kaufmann.

És mindig Kenyeres-Kaufmannnak mondtam és irtam magam, amíg a névváltozásom elintézését nem nyert. Kaufmann Náthán pedig tisztelem és csak halálával gondolok rá, hogy vigyázzon lelki egyensúlyomra gyermekkoromban és vigyázzon, hogy előttem származásom titka gyermekkoromban ki ne tudódjék, ez ne bolygassa meg lelki egyensúlyomat.

Az ügyész tett ezután bejelentéseket, majd a tanukihallgatásokra került sor. A tanuvallomásokat Kenyeres-Kaufmann izgatottan hallgatta, többször beleszólt, mire az elnök szigorúan rendre utasította.

A bíróság a tanukihallgatások befejezése után a tárgyalást január 20-ára halasztotta el.

Meghalt a létráról lezuhant gazdalegény

December 19-én Hajdúhadházon halálos szerencsétlenség történt. Kiss Sándor 32 éves gazdalegény a padláról lejutott megcsúszott a létra tetején és oly szerencsétlenül esett le, hogy fejét a létra alatt levő köveken összezúzta. Kiss Sándort életveszélyes állapotban szállították be a debreceni sebészeti klinikára, ahol három heti szenvedés után meghalt. Az orvosok megállapították, hogy Kiss Sándor fején már a létráról való leesés előtt halálos sérülések voltak. Agyhátyagyulladás volt s a betegség miatt zuhant le a létráról. Miután így megállapították, hogy nem történt bűncselekmény, az ügyész megadta a temetési engedélyt.

Szabott árat kér a közönség

Hosszú hónapokig tartó agitáció és munka után a Szolnoki Kereskedelmi Társulat elérte a rég óhajtott célt és Szolnokon győzött a »szabott ár« mozgalom. Ma már Szolnokon nincsen egy valamire való üzlet sem, amelyben a hosszadalmas és kínos alkudozás megnehezítené s akadályozná a nyugodt kiszolgálást és a kényelmes, biztonságos vásárlást. Voltak kereskedők, akik akartak és mertek vele kísérletezni. Ezek hamarosan látták, hogy a vevőközönség nemesak hamar megszokja az új rendet, de sokkalta nagyobb bizalommal lép be az üzletbe vásárolni, mert megvan arról győződve, hogy rendes, lelkiismeretes kiszolgálásban részesül és nem fizet semmi portékáért többet, mint amennyi a rendes ár. Ennek az örömdetes ténynek nemesak Szolnokon lesz meg a haszna és eredménye, de ország-szerete, mert újra megszerzi a kereskedelemnek a már veszni indult megbeesülést. Debrecenben a Kereskedő Társulat indította meg a »szabott ár« mozgalmat és a kereskedelmi és iparkamarával karöltve már folynak a tárgyalások az egyes szakmák között és remélhetjük, hogy Debrecen kereskedői is követni fogják a szolnoki példát és bevezetik a szigorúan szabott árak rendszerét.

Óriási részvét mellett temették el dr. Schlesinger Sámuel főrabbit

Schlesinger, semmitmondó név. Olvastára, vagy hallatára sokan talán el is mosolyognak. De akik ismerték, tudják, hogy olyan ember volt, amilyenvel egyszerű-kétszer, ha találkozik az életében.

Nem volt mutatós ember. Szerény és szemérmes férfi volt. De férfi volt, aki nem hajlongott a hatalmasok előtt. Aki magának sohasem kért. De lehajlott, sőt letérdelt a szegények és elesettek felségítésére. Azok számára kérni is tudott. Olyan volt, mint a legbizalmasabb barátja, a könyv. A könyvet is csak az szereti, aki kinyitja és forgatja. Őt is ki kellett nyitni és olvasni. Aki megtette, a tudás, gondolat és érzés kincséből talált meg benne. Templomi szónoklatai is olyanok voltak. Mind-egyike egy hatalmas és tökéletes egész. Talán érezte, hogy a sors csak kevés időt engedélyez neki, azért halmozott fel annyi tartalmat mindegyikben. Tizenöt év alatt prédikációt soha meg nem ismételt. Maga is érezte, hogy gondolatai szárnyalását nem mindig tudja követni a tömeg, pihentetőnek közbeékelte egy érdekes történelmi anekdotát, egy legendát, mellyel hirtelen megvilágította a prédikáció tudomány-hegyek és érzelme-virágok kertek, hitpatatok és erkölestengerek okozta szövevényes útjait. Hasonlatai és idézetei tehettek róla bizonyosságot, hogy történelemben, irodalomban, filo-

zofióban, teológiában, talmudban, sőt matematikában, fizikában, orvostudományban és csillagászatban egyformán otthon volt. Ebből a sokrétű és színű anyagból építette fel felhőkarcoló beszédeit. A zenét nagyon szerette. Emlékezetes az a zenetörténeti előadása, melylyel a zeneértőket bámulatba ejtette. Az ifjúsági istentiszteletek zsolotárénekei az ő muzikalitása dícsérete.

Temetési beszédei mintául szolgálhatnak e műfaj számára. Sohasem ragadtatta magát túlzásokra, de kibányászta az elhunyt jellemző tulajdonságait és művészi képet festett róla. A szenvedést tisztelte, de sohasem vájkált benne, támogatta a gyászolókat, megnyugtatta és megvigasztalta őket.

Esketési beszédei formában és tartalomban utólrétegetlen szépek, poétikusak. Az egész életre szóló gyönyörű nászajándék.

Sok mindent lehetne és kellene még mondani róla, mint előadóról, mint pedagógról, mint bíróról — mert az is volt — és mint barától. De tiszteljük az ő csodálatos szerénységét. Tudom, nagyon tiltakoznék ellene, hogy olyan sokat beszéljünk róla.

Olyan volt, mondom, mint a jó könyv. Minél tovább forgatjuk, annál jobban szeretjük. S akik olvastuk, soha el nem felejtjük.

Dr. Brunner Lajos.

Gyászszertartás a Kápolnás uccai templomban

az első hírek ICzddzbüél Edl.srrfrd
Vasárnap délelőtt a statusquo izraelita hitközség és a Szentegylet vezetői közös értekezleten beszélt meg dr. Schlesinger Sámuel főrabbi temetési részleteit. A Szentegylet díszsírhelyet adományozott az elhunyt nagy tudósnek és véglegesen elhatározták, hogy a temetést az előírt szertartást a nagytemplomban tartják meg.

Hétfőn délelőtt 10 órakor indult el a szomorú menet a József királyi herceg uccai gyászházról. — Schlesinger Sámuel dr. elárvult iróasztalán nyitott héber könyv fekszik, karosszék az asztalhoz borítva jelzi, hogy gazdája örökre itthagya.

A nagy halottat a Kápolnás uccai templomba vitték, amely az elhunyt

főrabbinak éppoly kedves otthona volt, mint a nagytemplom. Bár a temetésnek ez a része nem volt nyilvánosnak hirdetve, a templom székorsói zsúfolásig megteltek a gyászoló seregével. Az egyszerű faladában pihenő halottat a szertartás szerint többször körülhordozták a templomban, majd Meisels Sándor, a nem régen eltávozott főként gyászéneke következett. Ezután Fried Lajos rabbi mondott közvetlen érzésekből fakadó gyászbeszédet, méltatva a nagy férfit, a kedves kartárs örökmelkű érdemeit. Ujabb gyászének után megindult a gyászmenet a Deák Ferenc uccai zsidó templom felé, ahol a koporsót ott helyezték el, ahol a tórák szokták olvasni.

Gyülekezik a gyászoló sereg a Deák Ferenc uccai templomban

A Deák Ferenc uccai nagytemplom komor gyászpompával fogadta a gyászoló híveket. A gyászfátyollal bevont csillárok égtek, a főrabbi árva maradt helyét és székét gyászleple borította. Már egy órával a temetés megkezdése előtt zsúfolásig bepépesültek a hatalmas templomhelyiség padjai és a járói, kívül az udvaron és az uccán százas szorongtak, akik már nem fértek be a templomba. A renoválás alatt levő épület második emeleti karzatát nem fehetett a nyilvánosság számára kinyitni, az első emeleten azonban annál sűrűbben lepte el a sorokat a gyászoló nők könnyező tömege.

A küldöttségeket és a hivatalos képviselőket Markovits Ignác bankigazgató, Gábor Jenő és Hegedűs Jenő dr. ügyvédi kamarai alelnök fogadták és vezették a fenntartott helyekre. Az első köztérkezett a helyi állomásparancsnokság öttágú küldöttsége egy ezredes vezetésével, a rendőrség részéről Lám Dezső főkapitányhelyettes, és vitéz dr. Tóth

központi lelkesi hivatal vezetője, Debrecen város részéről Kölcsey Sándor dr. polgármester, Stepper Károly dr. titkár kíséretében, a Kereskedelmi és Iparkamara részéről Sesztina-Nagybáka János felsőházi tag, kamarai és OMKE elnök és Olasz Vilmos dr. a Kereskedő Társulat részéről Nagybáka Antal és Rátkóczy János, a Helyi Vasút képviselőiben Gál Samu igazgató, Rásó Márton felügyelő és Horváth Ferenc főintéző.

Hattágú küldöttséggel képviseltette magát Schlesinger Sámuel dr. előző hit-

Bernstein Béla nyiregyházi főrabbi gyászbeszéde

Pontosan fél 1 órakor kezdődött meg a templomban a gyászszertartás. — Meisels Sándor főként a zsidó dalok közreműködésével a XVI. zsoltárt énekelte mély átérzéssel, könnyeket fakasztva a gyászoló szemében. A gyászleplel bevont szószeke lépett ezután Bernstein Béla dr. nyiregyházi főrabbi és áhítatos esendben kezdte meg gyászbeszédét.

Tisztelt gyászoló gyülekezet!

— A jövő hónapban 16 éve lesz annak, hogy itt állottam e szent helyen, mint hirdetője annak a mélyes gyásznak, mely akkor a debreceni statusquo izraelita hitközséget szeretett főrabbijának, Krausz Vilmosnak elhunytával elborította. És most fájdalom — újra ide kellett járnom, hogy az ő méltó utódának, kedves kartársammak és barátomnak, dr. Schlesinger Sámuel főrabbinak korai elmúlását meggyászoljam. Bizony nem gondoltam, hogy jóval fiatalabb kartársamnak, ki az én 40 éves papi jubileumom alkalmával fenélt szónoklatával tett nekem baráti szolgálatot, ily szomorú viszontszolgálatot kell majd teljesítenem.

— Oh, tisztelt gyászoló gyülekezet, megértitek, ha a zsoltár szavával fakadok ki: felhevül az én szívem bensőmben, mikor elgondolom, hogy mily súlyos veszteséget jelent dr. Schlesinger Sámuel idő előtti való eltávozása. A fájdalom tüze ég lelkemben, mikor ajkamra kell venni a szót, hogy kifejezést adjak annak a szívünk mélyéig ható keserűségnek, amely elfog bennünket az ő hirtelen és váratlan pusztulása felett.

— Bizony érzem és látom, amint heti szakaszunk jelenti a 9-ik egyiptomi csapásról: „...és sűrű sötétség lett”, a gyásznak áthatlan sötétsége szakadt reánk, amikor kialudt dr. Schlesinger Sámuel világa. S amikor azt kérdezzük, honnan jött ez a sötétség, a bölcsel felelhetünk: onnan felülről, ahol a mindenható rejtekében tartja ezt a sötétséget, hogy leküldje időnként csapás gyanánt a bűnös emberekre. Ide is le küldte a súlyos csapást a halál sötétségében, mely elvette a kedves jó testvérünket, elvette nemesak az ő szűkebb családjának boldogságát, de egy nagy és előkelő vallásközség díszét, kiváló erkölcsi vezetőjét.

községe, a monori gyülekezet és többtagú kiküldöttségek jelentek meg a debreceni társhitközségek, valamint a környékbeli hitközségek testületeinek képviselőiben. Képviseltette magát azonkívül az Országos Izraelita Iroda is megjelentek a gyászszertartást végző nyiregyházi főrabbin kívül a monori gyöngyösi és a sátoraljaújhegyi főrabbi is. Ugyancsak jelen volt a temetésen a debreceni Függetlenség Kör küldöttsége, Györki Imre dr. országgyűlési képviselő és Gesztli József dr. egészségügyi főtanácsos, az Augustus-szannatórium igazgató-főorvosa és Horváth Árpád szinigazgató. A hitközség vezetői teljes számban jelentek meg a temetésen.

A temetés ideje alatt a zsidó kereskedők nagy része bezárta üzletét a gyász jeléül.

— Tudjátok, gyászoló gyülekezet, kihez hasonlítottuk ma ma? Ahhoz az emberhez, akinek igazgyöngy volt birtokában, de elvesztette. Akárhova került az igazgyöngy megmarad értékben, de az ő tulajdonosának elveszett egészen. — Elvesztett itt is ez az igazgyöngy, mely a maga tiszta értékében fénylött. Elvesztett elsősorban az ő jámbor lelkű derék hitvese számára, akivel majd egy negyedszázadot töltött együtt a házasság megszentelt összhangjában, aki most is marad egyedül, elhagyottan, korai özvegyiségében és nélkülözni fogja lelkes kiegészítő részét, jóságban és odaadásban pártatlan társát, ifjúsága hitvesének pótolhatatlan kincsét.

— És elvesztett az igazgyöngy annak az elagott özvegy édesanyjának a megszállott területen aki mindig oly szívripesve várta az ő szeretett pap fiát, élete büszkeségét, boldogságát és most már hiába fogja várni, lesni, nem lehet oda a bűses fiú, hogy az édesanyja iránt való határtalan szeretetének jelét adja.

— És elvesztett bizony az igazgyöngy a sok szegény, özvegy, árva és nyomorgó számára, akiknek az elhunyt oly készséggel tárta fel jösvét, hogy segítsen, gyámolítson, vigasztaljon és felcsejtesse a csemetéket és boldogtalan esendőket.

— És elvesztett a maga nagy értékében a debreceni zsidó nagy anyaközség, a statusquo hitközségi szövetség és közvetve az egész magyar zsidóság számára, mert a megboldogult igaz pap, kiváló tudós, a konzervatív zsidóság méltó vezető férfja volt.

— És bizony igaza van a Midras bölcsének, aki mikor Izrael veszteségéről szól, amiket a világtól szenvedett, a nagy próféta, Ezaiás szavaival él: „a réz helyett hozhattok aranyat, a vas helyett ezüstöt, a fa helyett rezet, a kő helyett vasat”. Az anyagi veszteség pótolható, nem ritkán nagyobb értékkel helyettesíthető, de „mit adok Rabi-Akiba és társai helyett?” Aza igaz ember, a mélyen szántó tudós, a nemes egyéniség, a tiszta jellem, ha elvesz pótolhatatlan marad. Mert az, aki helyébe jön, az csak a maga egyéniségét, tudását képviseli, de nem lesz soha ugyanaz, ami az elhunyt volt, aki el-tűnt végelegesen, akét elvesztettünk, mindörökre. Különösen pedig, ha oly korán történik ez, mint Schlesinger Sámuelnél, aki elment gyermektelenül, utód nélkül, akinek átadhatta volna lelke finomságát, szívmélességét, szel-leme emelkedettségét, aki élete virágjában 52 évével távozik el sokoldalú működési köréből: akinél oly váratlanul pémutt el a beszédes ajak, melyről a mély gondolatok, a szárnyaló tanítások magasztos szövege buzdított minden-kor.

— Tudja ezt jól az ő halás hitközsége, amely nem fogja őt elfelejteni, mert másfél évtizeden át hallotta elkes szónoklatait, a szentírás és zsidó irodalom kincsének magvarázását, amely

Jöjjen és nezze meg minden idők legnagyobb TARZAN filmjét: a

„Tarzan fogcságát”

LÁTNÍ FOGJA: a vadállatok ezreit ősi, vad környezetükben!

LÁTNÍ FOGJA: a harcos Gaboni törzs életét, erkölcsét!

LÁTNÍ FOGJA: Tarzan élet-halálharcát az alligátorokkal!

LÁTNÍ FOGJA: a bosszuálló elefántesorda mindent letipró vágatását! — és számtalan más

izgalmas jelenetet ma is

a Hungaria filmszínházban

Előadások: 5, 7, 9 órakor.

vallásosság és tisztelt hazafiság, fenkölt hirdetését. Hiszen a megboldogult élete valóban a tempium és a tanulás között oszlott meg. Istenházából odaszietett a szent könyvek tárházába, hogy elmerrüljön azok buvárkodásába s felszínre hozza a drága gyöngyöket. Elmondhatjuk róla, Kóbelet szavaival: Óh mily szép az öröklött tan a bölcseséggel egyesítve, különösen azoknál, akik belenéztek a napba, az igaz műveltség kapujába és annak élető sugaraival világítanak mindenfelé.

— És én elképzelem, kedves elhunyt kártársam, hogy mikor a Te eszménységgel tele lelked felfelé szárnyalt a magasatos eszmék, az igaz egyistenhit és a tiszta emberszeretet tanainak hatalmas birodalmába, akkor mennyire fájlalta, hogy künn az uccákon és tereken, e gyönyörű hazánk egyik legnagyobb és legmagyarabb városában az igaz hit lerombolása, a gyűlölködés hangoskodása járja, mely az ő szeretet hittestvérei ellen tör. És én megértem, kedves elhunyt barátom, hogy Te, aki mint tábori lelkész résztvevél a rettenetes átku világháborúban, szenvedél katonatestvéreiddel, remégtél a véres harcok kimeneteléért, Te, aki úgy szerettél volna látni szerencsétlen megcsönkített hazánkat régi nagyságának diadalmában és tudtad, hogy ezt csak az igazság, a jog, szerzet diadalmával érhetjük el, hogy Te lealkonyuló lélekkel szomorkodtál, mert — fájdalom — mindennek ellenkezője, az

Ungár Jenő hitközségi elnök búcsúztatója

— A mély gondolatokban gazdag, szívekre ható gyászbeszéd után Ungár Jenő, a hitközség elnöke búcsúztatta a hitközség korán kidőlt oszlopát, Schlesinger Sámuel dr. főrabbit.

— Gyászoló testvéreim. — mondotta. — Akit mindnyájan tisztelünk, akit mindnyájan szerettünk, főrabbinak, Schlesinger Sámuel dr. nincs többé...

Csütörtökön még egyik sokat szenvedett testvérünket búcsúztatta költői szárnyalású beszéddel s már öt temetjük. Utolsó dobant minden szépet s jóért rajongó, nemes szíve, elszállott magassan szárnyaló, ihlettel telt lelke, elnémult aranyat csepegtető beszédes ajka és megfagyott mozgékony, mindig siető, törékeny teste.

— Mérheterlen a mi veszteségünk. Isten dicsőségére és diadalmára emelte eme szent hajlékban hitközségünk nevében üdvözöltünk főrabbit urunkat, amikor három hónapi távollét után hazajött a szent földről. Most ugyanezen a helyen búcsúztatnom kell. Űres a mi kincses kamaránk, elment a mi drága főpapunk, a mi jószellemünk, a mi vezető elménk. Elment, aki nekünk a törét magyarázta, aki a vallást tanította, aki a jótékony utját mutatta, aki a könyörületességet gyakorolta, aki mindenkinek adott, és aki nem kért soha magának semmit.

— Rabbi Hilel tanítványa volt: ami magának nem kívánatos, azt ne akard másnak! Legyen őszintem emberszeretet a zalapja mindennek, ezen épül fel a talmud és ezen épül fel a vallás.

— Türelem és megértés, teljes megfocásítás a tévedőknek, de teljes szigor Emagunkkal szemben. Saját szavait idézem a közelmúltból: Mi a vallás: verem, mely annál nagyobb, minél többet veszel el belőle, kút, melyből sokat nagyon sokat kell meríteni, hogy vize kristálynál tisztább legyen, gyémánt, melynek tüze, fénye, annál szebb, annál ragyogóbb, mennél többet köszörülük.

— A jótékonyágról azt tanította, hogy legyen néma, legyen nesztelen, mint a harmat, amely megszállja a szomszagos növényeket, de elillan mielőtt kisüt a nap, hogy nyoma se maradjon.

— Mint jó pap magával hordta a szeretetre és a jó cselekedetekre csá-

igazságtalanság, a jogtalanság, a szeretetlenség bűnös áramlata veti fel fejét itt is ott is, becsületes jözan magyarság végtelen kárára és kimondhatatlan ártalmára.

— Te most itt hagyod a csunya harcok színterét, melynek nem voltál soha embere, mert a Te szerény jószágos lényeddel nemcsak a felekezeti béke hirdetője, de annak éltetője, hí őrzője voltál mindig. Te elmenekültél egy jobb világba, menj tehát az örök béke országába. S mikor odajárulsz a legfelső bíró ítélőszéke elé, hogy számot adj földi sáfárkodásodról, borulj le az ő trónusa előtt s imádkozzál, könyörögjél áhítatos lélekkel szeretett jó hitvesedért, aki benned mindenét elvesztette, mélyen sujtott gyászbabarult egész családodért. Imádkozzál és könyörögjél hűségessé szíveddel elrúvult hitközségédért, mely kiváló méltó vezetőjét veszítette el s imádkozzál a súlyos viszonyokkal küzdő hittestvéreidért.

— Imádkozzál és könyörögjél tiszta magyar érzelmeiddel szerencsétlen megcsönkített hazánkat, hogy a mindenható irtalma és kegyelme virraszon felette. És derítse fel újra régi boldogságának napjait. Ugy mint mi imádkozunk te éretted, hogy az élet és halál ura adja meg megérdemelt jutalmadat, az örökéletnek örökfényét, világosságát és üdvét most és mindezentul. Ámen.

bító hajlamot. Jóságot fakasztott a kemény szívekből is, de nem volt terhére senkinek. Utolsó betegségéből küldte hozzám hagyatékát: ne hagyjuk el az árvákat, özvegyeket és szegényeket.

— Sietve ment mindig a templomba és innen sietve ment haza, mert várták könyvei és várta a munka: a Talmud s Midras legendáinak magyar nyelvre való áttételése. Miként az Istent úgy szerette édes hazáját és anyanyelvét, melyet nála szebben nem beszélt senki. Tiszteletet adott mindenkinek és csak tiszteletet kapott mindenkítől. Törhetetlen hűséggel szegődött vallásához, de felekezeti különbség nélkül szeretett.

— Teremtő Isten! Mérheterlen veszteségünk felett zúgolódnunk kellene, de szeretett megdicsőült főpapunk nyomdokain haladva mégis hálásak vagyunk hogy őt nekünk adták és hogy őt 14 évig magunknak vallhattuk. Hálát rebegünk, hogy áldásos és sikereiben gazdag munkásságának eredményeit felraktározhattuk. Hogy tanította a tanítóinkat, hogy izzó hazafiságot oltott gyermekeinkbe és megtanított miként kell élni az igaz és jámbor embernek.

— Szeretett főrabbinak, hűségessé pásztorunk, jóságos mesterünk! Eljöttünk, hogy utolsó utadra elkísérjünk, hogy tőled elbúcsúzzunk. Földi életed befejezted tökéletesen voltál, tudós voltál, jámbor életű pap, bölcs mester, jóságos ember volt. Kivétel a kivételes tehetségek között. Kötelességed hűségesen és pontosan teljesítetted, hitközségünk boldog volt a Te papi kormányzásod alatt. Remekbealkotott szolgája voltál Istennek. Tied a diadalm és a zsidóság elismerése, hitközségünk hálája, soha el nem muló szeretete és kegyelme.

— Távozó főrabbinak! Fogadd búcsúját hitközségünknek, szívelegességünknek, elköszögésünknek, előjáráságunknak és minden intézményünknek.

— Imádkozzál értünk Isten dicső trónusa előtt imádkozzál Nagymagyarországért, imádkozzál özvegyedért, édesanyádért, gyászbabarult családodért. Igérjük, hogy özvegyedet el nem hagyjuk, a legnehezebb órákban mindig melletted fogunk állani, érdemeid gyümölcsét neki fogjuk átnyújtani. Drága főrabbinak, dr. Schlesinger Sámuel, isten veled!

MEGINDUL A GYÁSZMENET

A megindító búcsúztató után Tenenbaum Dávid volt debreceni jelenleg budapesti főkantor szívemarkoló gyászzenéke következett, majd a gyászoló gyülekezet szétoszlott és a hitközség vezetői a koporsót kézen vitték a gyászkocsi után a nagyhid feljáromáig. Ezek kísérték gyalogosan az

elhunyt főpásztort a temetőbe, ahol újabb gyászszertartás következett.

Gyászbeszéd a temetőben

A Monostorpályi úti temetőben gyászpadra helyezték a koporsót, majd megkezdődött a temetési szertartás. Tenenbaum Dávid budapesti főkantor énekelt a gyászimát az énekarral együtt, majd Groszmann Zsigmond, a Ferenc József Rabbiképző Szeminárium és az Országos Rabbik Egyesület nevében búcsúztatta az elhunyt főrabbit.

Dr. Pfeiffer Izsák monori főrabbi mondott ezután gyászbeszédet. Megemlékezett arról, hogy dr. Schlesinger Sámuel, mielőtt Debrecenbe jött volna, Monoron működött. Ha valaha igaz volt az a mondás, hogy minden háznak van egy halottja, akkor ez megvalósul ebben a faluban, amelynek éveken át nem papja, nem pásztorja hanem apja volt Schlesinger Sámuel ember volt, aki együtt sírt a sírókkal, akinek karja mindig ölelésre volt tárva, hogy magához emelje a szegényeket, a rászorulókat.

Sátoraljaujhely zsidósága nevében Roth Sámuel búcsúztatta az elhunytat, majd dr. J. a. k. b. Jenő gyöngyösi rabbi beszélt a koporsónál.

Dr. Rác Zoltán egri rabbi beszélt ezután arról, hogy annak a tűznek, ami Schlesinger Sámuel lelkében élt, tovább kell élnie minden magyar zsidó lelkében.

Dr. Vág Sándor, a debreceni zsidó gimnázium igazgatója mondott ezután mélyeséges tartalmú gyászbeszédet...

— Mit kezdünk nélküled, drága főtisztelendő urunk? Nézd — mon-

dotta Vág Sándor. — csupa seb ez az ország, a melynek fájdalmát annyira szíveden viseltél és amely fájdalomnak oly ékes szavakkal adtál hangot nemzeti ünnepeinken; nézd, csupa seb a zsidóság, védtelenül odavetve istentelen és gyűlölettel hirdető áprófták prédájának. Ki fogja megerősíteni eszökkenő hitünket a Te megingathatatlan hited nélkül, ki fogja istápolni csüggedő lelkünket, a multak gazdag ismeretén, az örök problémák filozófiai mérlegelésén alapuló mélyeséges és szilárd hitével a magyarság jövőjében és a zsidóság elhivatottságában?

A volt tanítványok és a MIEFHOT nevében Kádár Tibor órvastanhallgató beszélt, majd dr. Groszmann Frigyes Hontvármegye zsidóságának nevében búcsúzott az elhunyt főrabbitól. Megható beszédben mondotta el, hogy Schlesinger Sámuel dr. szülőföldjéről jött, gyermekkorra óta ismeri azt a rendkívüli nagy lehetőséggel megáldott embert, akinek 84 esztendő édesanyja most is él és akinek dr. Schlesinger Sámuel tizenegyedik gyermeke.

A zsidó hitközség tisztviselő karának nevében Fábrián Ferenc főjegyző búcsúztatta dr. Schlesinger Sámuel s azután a sírhoz vitték a koporsót. A sírnál dr. Heves Kornél szolnoki főrabbi beszélt meghatóan dr. Schlesinger Sámuelről.

Gyászzenék következett, majd Schlesinger Sámuel koporsóját leeresztették a sírba.

Debreceni Helikon alapítását jelentette be Kölcsey Sándor polgármester az Ady Társaság Színházi Szabadegyetemén

A 10 éves fennállását ünneplő Ady Társaság vasárnap este nyitotta meg színházi szabadegyetemét a Déri-múzeum dísztermében. A megnyitást tisztelt dr. Kölcsey Sándor polgármester vállalta, aki nagyszabású és végig feszült érdeklődéssel kísért előadásban fejtette ki a színházkultúra nemzetnevelő fontosságát és vázolta föl az Ady Társaság szabadegyetemének elvi alapjait. Előadása keretében bejelentette a polgármester, hogy tervbe vette egy Debreceni Helikon megteremtését, azaz egy oly tágabb irodalmi egyesülést megalkotását, amely egy táborba gyűjti a szétforgácsolt erőket és az alkotóművészeket és írókat közvetlenebb kapcsolatba hozza a művelt közönséggel.

A percekig tartó ünneplő taps után Kölcsey Sándor, a Csokonai-színház jeles művésze adta elő Lear király viharjelenetét, színdarabjával és mély hatással.

Ezután Juhász Géza tartott élvezetes és végig érdekes előadást az irodalom és a színház viszonyáról. Ez a két faktora a színházszásnak — mondotta —, mint a szenvedélyes házások, hol marakodnak, hol ölelkeznek, de békán sohasem férnek meg egymás mellett. Pedig a színházi kultúra fellendülése csak akkor remélhető, ha irodalom és színház végleg összekötül.

A nagy ovációval fogadott elő-

adás után nyilvános vita következett, amelyben a közönség több tagja is résztvevett.

Béber László Juhász Gézával szemben azt bizonyította, hogy az irodalom nem lehet úr a színpadon, amely az irodalmat is csak nyersanyagként olvastja be a színpadi előadásba, mint összetett műalkotásba. Gulyás István a filmben látta az irodalmi színház veszélyes konkurrensét. Kardos Pál a film művészi lehetőségeit, sőt az operett műfajjait vette védelmébe.

Felszólt a vita során Kölcsey Sándor dr. polgármester is, aki a színház és a magyar nyelvi kultúra nemzeti fontosságú kapcsolására hívta fel a figyelmet. Fűrey F. Gusztáv a debreceni színház új szelleméről mondott elismerő szavakat. Tóth Béla az életképes dráma feltételéről a kollektív szenvedélyek jelenlétét alapította meg. Molnár Pál pedig azt a nézetét fejtette ki, amely szerint a dráma megújítása csak az irodalom tiszta forrásától várható.

Eckhardt heves támadása Kozma belügyminiszter ellen,

aki „nem a diktatúrával szemben foglalt állást, hanem mint konkurrens jelentkezett Marton Bélával szemben“ „Itt nem személyes küzdelemről van szó!“

„Ha Magyarországon valaha diktatura lesz, az csak a nagytőke és a kartel pénzén valósulhat meg“

Szombathely, január 11. Vasárnap délelőtt a kultúrpalotában előkelő és hatalmas közönség ünneplése közben tartotta meg külpolitikai előadását a Dunavölgye helyzetéről.

Rámutatott az igazságtalan béke következményeire, amelyet még jobban kiélestit az idő. Európa békéje csak addig van biztosítva, amíg sem a pángermán, sem az orosz erők túlsúlyra nem jutnak a Dunavölgyében.

Erdélyre mutatott rá ezután, ahol megismétlődik Alcazar védői.

nek sorsa, magyar testvéreink a fennmaradásért emberfeletti harcot vívnak.

Üzeni Tituleseunak, hogy vigyázzanak, mert az ilyen eljárás indulatot ébreszt s a történelem kezeke forgandó. — Csehszlovákia, amely Magyarország bekerítésében az élen járt, ma minden barátjától azóta elérhetetlen messzeségben áll s ellensége ott a határain. A Dunavölgye problémáit csak békesség és igazság oldja meg.

Diktatúrát nem lehet többé szó, hanem egyezkedni kell.

kiszagdapártot, amely esztendőközön keresztül harcolt a rendért, a törvényességért, az alkotmányosságért, mint a bolsevizmus szállásainálóját iparkodott beállítani. Kijelentem, hogy

itt nem személyes küzdelemről van szó!

Az eltek nagy harcában mi azon az oldalon állunk, ahol az alkotmány, a törvénytisztelet, a szabadság és a kereszténység van, amely minden ember méltóságát és egyéniségét tiszteli. Ha Kozma belügyminiszter úr azt akarja, hogy vele szemben állásfoglalás a mi részünk ről ne történjen, ennek egy módja... (Viharos felkiáltások)

„A közjog iránti érzéketlenség nem kvalifikál a miniszteri állásra!“

Fontosabb érdekekről van szó, nem egyes emberekről, nem arról, hogy ki legyen a miniszter, hanem, hogy végre megérintsék a titkos választójogot. És ha ilyen incidensek adódnak, azt nem személyi ellentétek szülik, hanem szüli az az országos aggodalom, hogy a legalkalmatlanabb személyekre vannak bízva olyan érdekek, amelyeknek szolgálatára teljesen képtelen. Hiába,

a miniszteri állás közjogi állás és a közjogban való tudatlanság, a közjog iránti érzéketlenség nem kvalifikál a miniszteri állásra

Darányi miniszterelnök úrnak egy fűszálat sem akarunk az útjába tenni, mi azt kívánjuk, hogy az ő törekvései minél sikeresebbek legyenek, de sajnáljuk, hogy

erre a szent feladatra olyan kormányral és olyan garnitúrával indul el, amely a siker biztosítékát nem minden tekintetben hordja magában.

Ha a belügyminiszter úr velünk jóba akar lenni,

legyen lojális saját miniszterelnökével szemben. (Nagy derült ség) né kívánjon külön bizalmi nyilatkozatot,

ne csináljon extra vurstot, legyen olyan lojális, amilyen Darányi a miniszterével szemben, az ellenzékekkel szemben és mindjárt nem lesz baj.

Egy másik nyilatkozatra is felelni akarok, mert Festetics Sándor arról panaszkodott, hogy én őt újévi beszédemben megtámadtam. (Viharos derültség.) Sajnálom, hogy nem olvasta újévi beszédemet, mert egy esztendeje, hogy Festetics nevét számra sem vettem.

Talán joggal várhatom Feste-tiestől, hogy csak olyankor válaszoljon, amikor megtámadom, — erre pedig neki véleménye sem lehet.

Ami pedig a nyilaskeresztes tömegeket illeti, azoknak azt üzenem, vigyázat, mert ha Magyarországon valaha diktatura lesz, az csak a nagytőke és a kartell pénzén valósulhat meg. Az amerikai példa,

Közhasznu

Autósok!

Üzemanyagot legelőnyösebben

„Mateosz garage“-ban

szerezhetik be.

Nagyállomással szemben

Ispotály u. 3. Telefon 17-77

Allandó éjjeli szolgálat.

.....

Lemondani! Lemondani!

Hát kérem, — folytatta Eckhardt — ebbe én magam is beleegyezem (hosszantartó derültség) és addig is, míg a lemondás bekövetkezik, ha belügyminiszter úr nem akarja azt, hogy a mi pártunk részéről vele szemben állásfoglalás történjen, akkor mondjon le arról, hogy neki onnan, ahol a mi pártunk egy képviselője jelen van, személyes jellegű bizalmat szavazzanak.

Távol áll tőlem minden hajszva vagy emberavadászat és nem kívánjuk, hogy bármiféle incidens zavarja meg a magyar közélet nyugalmát

A nemzet lelkes, értelmes, tisztességes elemei parancsuralmi kísérletek ellen

A rendkívüli sikerű előadás után délben bankett volt a „Sabaria“ két nagytermében. Az öt ünneplő, számos pohárköszöntőre válaszolva Eckhardt nagy beszédet mondott.

Örvendezve látja — mondta — hogy itt lát minden társadalmi rétegből embereket, kik nem akarták az erőszakot parancsuralmi rendszer igájába hajítani magukat, nem mondva csinált nemzeti egység, hanem független emberek nagy nemzeti összefogása a belpolitikai helyzet megoldása. A harc a parancsuralmi rendszer exproenseivel még nincs befejezve, utócsatározás folyt itt is, Szombathelyen. Beszéljünk nyíltan:

Az elmúlt parancsuralmi kísérletekkel szemben ennek a nemzetnek minden lelkes, értelmes, józan, független és tisztességes eleme határozottan állást foglalt. Ne hivatkozzon senki Magyarországon külföldi példákra, mert ami Németországban és Olaszországban történt, az a kényszer hatása alatt következett be, a bolsevista mételey kiirtására. Mi Magyarországon már 18 esztendő előtt alaposan leszámoltunk a bolsevizmussal, itt ma a bolsevizmus ellen nincs szükség parancsuralomra, mert minden erőszak újabb erőszakot szülne. A fasiz-

mus is, a nemzeti szocializmus is a népi gondolat jegyében jelentkezett és nem a nagytőke profitjának előmozdítására alakult. Muszolini három esztendő miniszterelnöksége után a Palazzo Venezia erkélyén 100.000 olasztól nyugodtan kérdezhetette: „Mondjátok meg barátaim, ki ez az ország?“ A tömeg azt felelte: „A miénk!“ Hát mit felelt volna a tömeg a parancsuralmi törekvésekért szolgáló politika sikere esetén Magyarországon?

Vajjon a dolgozó tömeg magának mondhatja-e ezt az országot, amelyet kartelországoknak neveznek még ma is?!

Egy tiszta erkölcsi felfogás, egy mindent önmagának megengedő, a másikat pedig sárba taposó rövid eszű, kicsinyes, önző, hatalmaskodó, basáskodó, silány diktatura az, barátaim, amely itt nálunk kísérletezett! Eppen ezért, amikor Darányi került a miniszterelnöki székbe, én egy pillanatra sem haboztam, hogy az ellenzéki oldalról a legmelegebb barátsággal s támogatással iparkodjam az ő vállalkozásának sikerét biztosítani, mert Darányi nem a diktatura, hanem az ezeréves magyar alkotmány, polgári becsület és tisztesség alapján áll.

„Nekem Darányi Kálmán és Kozma Miklós között kellett választanom...“

— Ha szemben állottam és szemben fogok állni Kozma belügyminiszter úrral, ezt azért teszem, mert

ő a diktatúrikus kísérletezések során nem a diktatúrával szemben foglalt állást, hanem mint konkurrens jelentkezett Marton Bélával szemben.

Nekem Kozma Miklós sokkal régebb és jobb barátom, mint Darányi Kálmán, de itt nem barátság-ról van szó, hanem egy nagy elv-ről. Arról, hogy egy ezeréves nagy és szabad nemzet csak addig tarthatja fenn a maga vezető szerepét a Duna-Tisza völgyében, amíg saját polgárait és az idegen fajú népeket a szabad élet jegyében tudja egy civilizált kulturális uralom keretében egyesíteni. Szakíthatunk mi ezzel a rendszerrel? Amikor Gömbös Gyula súlyos betegsége

alatt nekem Darányi Kálmán és Kozma Miklós között kellett választanom és a politikai jövőre kellett gondolnom, azt láttam, hogy Darányi a korrekt, az alkotmányos, a törvényes, a szabad fejlődés álláspontján áll.

Kozma Miklós pedig felelős, felelős mindazért, ami 1935-ben történt, felelős a választásokért!

Amikor Kozma Miklós Gömbös betegsége alatt miniszterelnöki ambícióktól fűtve, a magyar közéletben magának szerepet kívánt biztosítani, ezt nem az alkotmányosság és nem a törvényesség, hanem a diktatura és a törvénytisztelet jegyében tette. Amikor Gömbös miniszterelnök halálóságyán feküdt, Kozma úgy készült a miniszterelnökségre, hogy gyűléstűt mi rendeltet becsatolt ki és a független

Modern Hatvan u. 6. Tel. 34-59

Idei Nagy estélyi frizura Kreációk

HIRDETMENY. ad 52985/1936. VII. Értésítem a város közönségét, hogy a törvényhatósági bizottsági közgyűlés a tiszántúli ref. egyházkerület nagy-névű püspökéről, néhai dr. Baltazár Dezsőről, az ő nevének ilymódon is való megörökítése céljából, a Fűvészkert uccá nevével „Dr. Baltazár Dezső“ uccá névre változtatta át.

Debrecen 1937. január hó 5. Polgármester,

SOMOSKEŐY a legzseniálisabb világkalandor

Copyright
by Független Újság

(Hatvankettedik közlemény.)

Komoly bajokat azonban csak Naundorf Vilmos Károly potsdami órák okozott. Ez a Naundorf azt állította, hogy ő XVII. Lajos, a XVI. Lajos fia. Gyermekkorában őt, mint a kivégzett francia király fiát letartóztatták, a király hívei megvesztegették az örököt s őt a torony emeletén egy lombárban rejtették el. Lent a földtől ágyába az ő képere és hasonlatosságára alkotott fababot tettek, de másnap egy siketnéma gyerek feküdt az ő helyére. Ezt a siketnéma fiút látta a konvent három tagja, akik a börtönbe vizsgálódni jártak s bosszankodtak azon, hogy a kis foglyot sehogys sem tudják szólásra bírni.

A siketnéma gyereket később egy kórházból szerzett skrotulús fűszkával eszerélték fel. A szerencsétlen halt meg, mint a kivégzett francia király fia.

A királyfi barátai éjszaka lecsenpézték a torony legfelsőbb emeletéről a börtönbe és befektették a kis halottnak szánt koporsóba. A holt gyereket pedig felvittek a torony padlására és később elföldelték a Temple egy sarkába. A temető felé menet a királyfi kivették a koporsóból és régi papirosokat raktak helyére, hogy a koporsó ne legyen feltűnő könnyű. A kis XVII. Lajos, mi kor magához tért, kedves, barátságos szobában feküdt és egy német asszony ápolta. Őt ugyanis megszoktatás előtt ópiummal elaltatták és így nem tudta, hogy hová vittek.

Súlyos beteg lett. Elvesztette eszméjét. Így vitték Nyugat felé, először egy kastélyba, aztán egy falusi házba. Előbb Velencébe került, aztán Tréscébe. Egy asszony fogadta gyermekéül, egy elesett svájci testőr özvegye, aki egy német óráshoz ment nőül. Itt tanulta ő is meg az órásmesterséget. VI. Pius pápa vette pártfogásba. Rómában laktak. A német asszony és férje egy nap hirtelen meghaltak, a királyfi legbuzgóbb híve, de Briges, szintén meghalt, megmérgezték. Rómában kitért a forradalom, ő és barátjával de Mortmorinnal menekült Anglia felé. Utközben elfogták, Franciaországba vitték, börtönbe zárták s ott volt 1803-ig. Nem tudja megmondani, hogy melyik börtönbe. Egy napon börtönőrei fűkkel szurkálták az orrát, hogy letöröljék róla a családi vonást s le akarták fogni combjáról az anyajegyet. A szörnyű operáció nyomai meg is látszottak Naundorfn.

De Mortmorin és barátai 1803-ban kiszabadították, Napoleon azonban elfogatta Strassbourgban, egy darabig ott, a várban tartották, majd esendőrkocsiba ültették és három nap, három éjjel vitték. Ismeretlen helyen megálltak és ott sötét földalatti tömlőbe zárták, de Mortmorin ismét kiszabadította s a Majna melletti Frankfurtba vitte.

Németországban Mortmorin elesett s ő nagy viszontagságok után Berlinbe jutott. Egy titokzatos utitársától Naundorf Vilmos Károly berlini születésű ember nevére kapott útlevelét. Naundorf itt órásmesterséget kezdett, később pedig a Mortmorintól kapott iratokkal bebizonyította Lecoque berlini rendőrfőnök előtt születésének titkát. Lecoque megkérte, hogy hallgasson. Spandauban telepedett le, ahol feleségül vett egy Einert Johanna nevű lutheránus leányt. Ekkor már elérkezettnek látta az időt, hogy bebizonyítsa jogaikat. Levet írt testvérnőjének, az angoulemei hercegnének és Berry hercegnének. Az angoulemei hercegnő dühösen tiltakozott az állítások ellen, az igazságszerető de Berry herceg azonban pártjárja állott, mert a Mortmorintól szerzett iratok bebizonyították, hogy ő valóban XVI. Lajos fia.

(Folytatjuk.)

Csütörtökön lesz Yves Tinayre világhírű francia kamaraénekes hangversenye

Yves Tinayre, a világhírű francia kamaraénekes szombaton érkezett Budapestre Brüsszelből, ahol csütörtökön este hatalmas közönség előtt énekelt. Budapesten Hubay Jenő vendége és a nagy magyar muzikus felkérésére vasárnap délután a Hubay-palotában előkelő közönség előtt, amelynek soraiban a főhercegi család tagjai is képviselve voltak, énekelt.

A kiváló művész csütörtökön érkezik Debrecenbe, ahol este nyolc órakor a Bika dísztermében ren-

dezi hangversenyt a Zenekedvelők Köre, mint ezévi ciklusának harmadik bérleti estjét. Yves Tinayre műsorán régi mesterek művein kívül egy esokort Schubert és Debussy-dal (Verlaine verseire), továbbá Rach-kantáték szerepelnek.

A debreceni közönség nagy várakozással néz e magasszínvonalú hangverseny elő és nagy számban jegyeztetett elő jegyeket a csütörtöki hangversenyre.

Kötél általi halálra ítélték az ócskavaskereskedő cigánygyilkosát

Budapest, január 11. Szuronyos fogházörök vezették hétfőn a budapesti büntetőtörvényszék Pataky tanácsa elé Varga Pál cigánylegényt, Streisinger Ernő ócskavaskereskedő gyilkosát.

A gyilkos cigánylegény úgy meséli el a kereskedő meggyilkolását, hogy mikor bement a szobába, azt hitte, nem tartózkodik senki odabent és csak a fiókból akarta ellopni a pénzt. Csak, mikor belépett, vette észre, hogy Streisinger ott van. Megijedt,

felkapott egy vasbotot és fejbe-vágta.

— Ütöttem... vallja a gyilkos — fejbevágtam... Streisinger rámgrott... Megint ütöttem... Még vagy háromszor ütöttem a fejére, akkor elesett. Megleltem a pénztárcáját, az óráját, az elvettem. Nagyon hörgött. Nem bírtam nézni, rádobtam egy rongyot, hogy ne

lássam. Aztán eldobtam a vasat és hazamentem Újpestre, a keresztlőre.

Elmondja, hogy költötte el a rablott 470 pengőt és merre bukkant a detektívek elől, majd vadházastársra, a 20 éves Balog Katalin tesz tanuvalomást.

— Jókendő volt Pali a keresztlőn, nem látszott rajta semmi, sokat táncolt. Azt mondta, hogy kártyán nyerte a pénzt.

Az orvosszakértők kihallgatása után az ügyész vádbeszédében a legsúlyosabb büntetés kiszabását kerte az elvetemült gyilkosra. A törvényszék Varga Pált

gyilkosság, rablás és lopás bűntettéért kötél általi halálra ítélte.

Balog Katalin orgazdaságért három hónapi fogházbüntetést kapott. A halálraítélt fellebbezett.

A régi és új Magyarország

Gratz Gusztáv előadása a Filléregylet kulturstjén

Vasárnap este tartotta meg az Evangélikus Filléregylet előkelő közönség részvételével magas színvonalú kulturstjét, nagy erkölcsi sikerrel.

Griecs György tanító Bach J. Sebastyén D-moll praeludiumát játszotta bevezetésül, majd Pass László alesperes, 1b. esperes mondott megnyitót, majd üdvözölte az illusztris előadót, Gratz Gusztáv dr. v. b. t. t. v. m. kir. külügyminisztert a gölniebnayai és kolozsvári evangélikus parókhiá nagy fiát. Reámulatott arra, hogy ez a nemzetpolitikai előadás a templomban szimbólikusan rámutat arra a modern életszükségletre, hogy az aktív világturalomra hivatott keresztyénségnek működési területe a nemzetpolitika is, mert birtokába kell venni a nemzeti életet és országot minden vonatkozásban egy új, jobb világ teremtése végett.

Gratz Gusztáv dr. aki pénzügyminiszter, majd külügyminiszter volt, azonkívül a magyar közgazdasági élet vezető embere, alapos tudással, tapasztalattal, a tudós igazságszeretettel és hűségével rajzolta meg a régi és új Magyarország képét. Megállapította, hogy a régi és új Magyarország közt érdekes különbség elsősorban az, hogy a régi Magyarország uralkodó politikájának a bázisa épen a periféria volt, amely elvesztett, viszont az ellenzéki politika arra a területekre támaszkodott, amely a mai csonkaország. Ebben a két, régi politikában a keleti lelkiség magyarországi nyugati és keleti lelkülete érvényesült. Mindkettő együttes érvényesülése biztosította hazánk létét a múltban

és ez biztosítja a jövőben is. Az új Magyarország nemzetpolitikáján a régi ellenzéki terepnek, az Alföldnek a lelkisége ültette rá a maga karakterbéllyegét, — míg a nyugati, dunántúli magyar lelkiség másodhelyre került. — Helyes a keleti lelkiség érvényesülése, de ugyanakkor a nyugati lelkiségnek, a hideg értelmi realpolitikának túlnyomó elővel kell szintén érvényesülnie s ennek az érdekekben az alföldi magyarságban fejleszteni kell a realpolitikai érzéket és tudást. A nagy választói reformok is kihatással voltak arra, hogy a mai vezetőpolitikában az érzelmi motívumok nagyobb érvényre jutottak, mert a háború előtti legutolsó képviselő választáson a lakosság 6 százalékának volt szavazati joga, míg az első nemzetgyűlési választásokon a lakosságnak 39 százaléka, majd a reform után 29 százaléka volt ellátva szavazati joggal. Nagy befolyással volt a nemzetpolitika ilyen kialakulására és a politikai erkölcsökre az ország megcsontolásának következményeképpen fellépő gazdasági helyzet súlyossága. — A nép-sűrűség ma nálunk négyzetkilométerenként: 85,9 lélek, Romániában 55, Jugoszláviában 48, Bulgáriában 46, az ir szabaddállamban 45, Dániában 23. — Mind azeráról. A negybirtek ma relatíve 36 százaléka, a régi Magyarországon 31 százaléka volt a termőföldnek. Békében a magyar intelligencia egy jelentős része a ma elszakított periférián helyezkedett el, amit ma nem tehet. Végül utalt az előadó azokra a vádakra, amelyekkel a régi Magyarország

Csáko merlegkészítő

műhelyét lebontás miatt
Deák Ferenc uca 22., szembe
helyezte át.

vezető nemzetpolitikáját illetik. Megállapította, hogy a volt mulasztás, az a liberális reformok tanyha alkalmazása volt s a szükséges reformok nem tartottak lépést a rohanó idővel. Utalt a másik vádra, mintha a régi liberális nemzetpolitika következménye, szűk ménye lett volna a két forradalom. — Szerinte mindkettő diktátura volt, ez pedig nem program, hanem a régi politika számára. Sajnos, csekély hatással volt a nemzet politikai gondolkodásának az átalakulásra a függetlenné válásunk ténye s ennek következményei. Azzal az óhajttással fejezte be előadását a tudós előadó, hogy adja meg az Isten a magyar nemzetnek a boldog jövőt biztosító, új nemzetpolitikát és a régi területét.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után Griecs György tanító játszotta el saját szerzeményű orgonadarabját „Meditáló H-moll”-t, amelyet finom kifejezőképesség jellemez. Utána Barcz Balázs ref. segédlelkész három szép költeményt szavalt el gyakorlati készséggel. Végül Griecs György tanító Bach: G-dur praeludiumát orgonálta el nagy készültséggel s a Himmusz ábita hangjai zárták be a nívós és bensőséges kultúrestet, amely az evangélikus templom építését is szolgálta.

Eltemették dr. Ackermann Sándort

Vasárnap délelőtt mely részvétel kísérette utolsó útjára a tragikusán elhunyt dr. Ackermann Sándor ügyvédet. A temetésen a hozzátartozók, rokonok, barátok és kartársak hatalmas tömege jelen meg. Hiányzott azonban az elhunyt fiatal ügyvéd betegen fekvő felesége, aki még most sem tud semmit rajongásig szeretett férjje haláláról. A gyászszertartás után dr. Erdős Imre és dr. Roth László, az elhunyt kartársai mondtak megható búcsúbeszédet amelyben méltatták a korán eltávozott dr. Ackermann Sándor nemcsak jellemét, meleg szívét. A mélyhatású búcsúbeszéd után felhangzott a gyászenek és a koporsót leeresztették a sírba.

Anyakönyvi hírek

A debreceni anyakönyvi hivatalnál a hó 11-én, a következő bejelentések történtek:

Születések: Szoboszlai János máv. lakatos, leánya Irma; Korpnai Zsigmond fodrász, fia János; Dacai Gréta napszámos, fia Jenő; Nagy Sándor kocsis, leánya Erzsébet; Bihar Ferenc tm. fia János; Lukacs Elek lakatos, fia Sándor és 3 törvénytelen születésű.

Eljegyzések: Szatmári Imre váll. fűtő—Kiss Erzsébet; Márta Mihály fm.—Kozma Erzsébet; Barna József máv. napsz.—Nyuzó Eszter; Dézi Elek gazdálkodó—Bak Erzsébet; Baji Sándor szabó segéd—Katona Julia; Burai Sándor gazdálkodó—Molnár Julia.

Halálozások: Boldizsár Márton ref., 56 éves, Vulkánteleg 4. Róth Bernáld ijr., 77 éves, Barna u. 15. Dr. Schlesinger Sámuel ijr., 52 éves, József kir. herceg u. 31. Hadházi József ref., 71 éves, Vass Pál u. 25. Rezes Pál ref., 5 hónapos, Nap u. 7. Vadász Emma ref., 36 éves Kékes u. 35. Csapó László ref., 56 éves, Nap u. 15. Udvardy György r. kath., 43 éves Hatvan u. 1. Madar Józsefné ref., 23 éves, Sárrétudvari. Szekcsük Mihály g. kel. 49 éves, Páspökladány.

Hitler biztosította a francia nagykövetet, hogy Németország nem szándékozik megsérteni Spanyolország és gyarmatai területi épségét

Francois Poncet nagykövet ugyanezt jelentette ki a francia kormány nevében

Páris, január 11. A francia kormány utasításainak megfelelően a párisi francia főbiztos és Serras francia konzul január 9-én megbeszélést folytatott Beigbeder ezredes spanyol marokkói főbiztossal az 1904. évben és 1912. évben létrejött spanyol egyezményekre vonatkozóan, majd Serres francia konzul felhívta az ezredes figyelmét azokra a híresztelésekre, hogy Melillába külföldi önkéntesek érkeztek, és hogy legközelebb Ceutába is külföldi önkéntes csoportok érkeznek Franco tábornok támogatására.

Beigbeder ezredes hangsúlyozta, hogy

Spanyol-Marokkóban egyáltalán nincsenek külföldi önkéntes különítmények.

Az ezredes nyilatkozatából megállapítható — folytatja a külügymi-

nisztérium közleménye —, hogy a spanyol-marokkói hatóságok teljes tudatában vannak azoknak a súlyos nemzetközi következményeknek, amelyek abból származnának, ha Spanyol-Marokkó bármely bármely pontján külföldi különítmények szállnának partra.

London, január 11. A külügyminisztérium kimerítő jelentést kért a tetuanai angol főkonzultól a külföldiek spanyolmarokkói tevékenységéről és utasította, hogy különösen figyelemmel legyen annak megállapítására, vajjon

a Spanyol-Marokkóban működő német mérnökök valóban mérnökök-e, vagy katonai szakértők?

Ebben a kérdésben az angol külügyminisztérium szoros érintkezésben áll a francia külügyminisztériummal.

nem szándékozik és sohasem szándékozott bármilyen tekintetben megsérteni Spanyolország, vagy a spanyol gyarmatok területi integritását.

A francia nagykövet kormánya nevében biztosította Hitler kancellárt arról, hogy teljes mértékben tiszteletben tartja Spanyolország területi integritását és a Marokkóra vonatkozó egyezményeket.

London, január 11. A Reuteriroda diplomáciai levelezője szerint az angol értesülések arra mutatnak, hogy

bizonyos kisebb méretű megérősítési munkálatok folynak Ceutában német műszaki tanácsadók segítségével, de ezek a munkák nem terjednek túl a város határára.

Az Evening Standard szerint Londonban azt hiszik, hogy ha német műszaki szakemberek csak mint tanácsadók működnek, akkor ez nem tekinthető a Spanyolországgal kötött nemzetközi szerződés megszegésének. Az Evening News szerint Franciaország azt javasolta, hogy az angol és francia tengeri haderők egy-egy hadihajója közös flottatüntetést hajtson végre a marokkói partvidéken. Az angol kormány még csak nem is felelt erre a javaslatra s nem szándékozik ilyen tüntetésben részt venni.

A nyugatafrikai vizekre indul a francia hadiflotta

Páris, január 11. Az atlanti óceáni francia flotta Laborde tengeri vezetésével a hónap 15-én évi gyakorlatozására a nyugatafrikai vizekre indul s egyidejűleg egy öirkáló hadosztály, továbbá egy torpedónaszád és egy búvárhajóflotta Casablanca kikötőjébe fog érkezni. Ugyanakkor a francia földközi tengeri hajóraj is azokon a vizeken fog tartózkodni. A francia atlanti flotta sorhajói Gibraltárt is érinteni fogják.

A francia vezérkar Spanyol-Marokkó megszállását ajánlja a francia kormánynak.

Az idevonatkozó tervek már készen vannak. Larache-t harminchat órán belül szállnák meg. A francia csapatok ebben az esetben a marokkói szultán végrehajtó közegeként járnának el, hogy megőrizzék a szultán birodalmának épségét.

Ezt a lépést a francia hadsereg általános mozgósítása követné egész Észak-Afrikában.

Berlin, január 11. A Berliner Lokalanzeiger összefoglalóan felsorolja azokat az okokat, amelyek a francia sajtó egyrészt Németország elleni rágalomhadjáratra bírta. A francia akció mögött ezek szerint a következők állanak:

1. A francia vezérkar kísérlete, hogy Spanyolország gyengeségét kihasználja és hogy megvalósítsa az északnyugatafrikai spanyol birtokok átvételére irányuló régi tervet. 2. A párisi néprontkormányának az a szándéka, hogy

Spanyol-Marokkó megtámadásával Franco tábornokot bázisában támadja meg.

Mint ismeretes, a nemzeti mozgalom katonailag Marokkóból indult ki. 3. A francia néprontkormányának az az akarata, hogy Spanyolországban mind nagyobb szorongatottságot keltő vörös vezetőket felmentő támadással segítsék és a spanyol polgárháborúra irányuló nemzetközi fáradozásokat rosszulmegtámasztóan megújítsák. 4. A nemzetközi és zsidó belsevita köröknek, amelyek Franciaországot tekintik védőbástyájuknak, az a ki-

vánsága, hogy a spanyol konfliktust a fasiszta államok elleni hajtóvadászattá fejlessék és kiélezzék a konfliktust és ellentéteket.

Berlin, január 11. A diplomáciai testület újvi fogadása során

Hitler kancellár biztosította Francois Poncet francia nagykövetet, hogy Németország

5000 cserkészese van a IX. cserkészkerületnek

A Magyar Cserkész Szövetség IX. kerülete most tartotta évi rendes közgyűlését a Kollégium dísztermében. A közgyűlésen megjelent Fodor Ferenc országos társelnök, Buczkó Emil országos ellenőrző tiszt és sok vidéki cserkész tiszt.

Vitéz dr. Bessenyei Lajos kerületi elnök nyitotta meg a közgyűlést, üdvözölve a vendégeket akiknek a nevében Fodor Ferenc köszönte meg a meleg fogadtatást és az üdvözlő szavakat. Ezután Rábold Gusztáv vezető-tiszt, ellenőrző és ügyész tartott beszámolót a múlt esztendő munkájáról és eredményeiről. Dr. Ember Ernő főtitkár érdekes statisztikai adatokkal szolgált. Elmondotta, hogy a IX. cserkészkerületnek 70 csapata van 5000

cserkészzel, akiket 104 cserkészlísti irányít. Somlyai József cserkészlísti, vezérigazgató, a kerület vagyonáról amely 20.000 pengőt tesz ki, tett jelentést, s előterjesztette a költségvetést.

A közgyűlés a jelentést elfogadta és köszönetét fejezte ki Somlyai Józsefnek, valamint Rathauer cserkészlístinek önzetlen munkájáért és a református főgimnázium igazgatóságának, hogy a közgyűlés megtartására átengedték a Kollégium dísztermét.

A tisztikar felmentése után rögtön megalakult az új tisztikar is, amely a következő: elnök vitéz dr. Bessenyei Lajos, ügyvezető elnök Török Tibor, vezetőlísti, ellenőrző ügyész Rábold Gábor, főtitkár Ember Ernő dr., főpénztáros Somlyai József.

Megterül táradtsága, ha felkeresi

Frisch József ekszerészt
szent Anna u. 5. alatt, Törtaranyat legmagasabb árban veszek

A szovjet felé kacsintgató hatszázvezrek

A Debreceni Ujság január 6-iki számában megjelent vezércikket tettük szövé a minap és rámutattunk különösen egy passzusára, amely a nyílaskeresztes mozgalom uszításainak átlámasztására különösen alkalmas, nemes egyszerűséggel vádolva meg a magyar társadalom egy hatszázvezrek főny csoportját, hogy bármikor kész házaárulásra. A lap tendenciájából, a cikkíró korábbi működéséből és a Hajdumegyében folyó nyílaskeresztes akciókból, amelyek az egységspárt jóindulatú támogatásával találkoznak, nyilvánvaló, hogy ez a hatszázvezrek csoport a magyar zsidóság. Cikkünkre, mely az említett tényezők között összefüggést keresett, durva és személyeskedő hangú válaszában a vezércikkíró a hatszázvezrek „hazaárulótömeg” mibenlétét úgy magyarázza, hogy miután 124.000 marxista szakszervezeti tag van Magyarországon, 2000 föld alatt bujkáló agitátor és bizonytalan mennyiségű „könnyen megmételtyezhető, elégedetlen”, a hatszázvezrek szám legfeljebb csak félig vonatkozhatott a magyar zsidóságra.

Cikkünk — úgylátzik — ugyancsak az elevenre tapintott, ha a Debreceni Ujság már ilyen engedelményt tesz a zsidóság javára. Van azonban a válasznak egy olyan mondata, amelyet minden józanul gondolkodó ember magáévá tehet s csodálkozásba ejt bennünket, hogy miért tartja fenn a cikkíró még ezt az arányszámot — ha ezt a mondatot komolyan írta le. Így szól ez a mondat: „Súlyos és felelőtlen igazítás minden felforgató tendenciával a zsidóságot azonosítani. „Ez a mondat tökéletesen fedi a mi véleményünket és igen örvendenénk, ha látnánk, hogy a vezércikkíró és a Debreceni Ujság — miután annyit vételek ez ellen a — zsan, nyilvánvaló igazság ellen — levonnák meggyőződésük eme revíziójának következményeit. Nem azért, mint ha „a zsidóság érdekeit szolgálják”, hanem azért, mert a magyar nemzet érdekeit szolgáljuk és úgy véljük, hogy a súlyos és felelőtlen igazítás nemcsak megmételtyezi és megbontja a nemzeti közvéleményt és társadalmat, hanem egyúttal eltereli a figyelmet aktuális problémákról ép úgy, mint a vádaskodások alatt meglapuló súlyos és felelőtlen igazító akciókat.

Mindazokat a címűnkre irányított sértő és gyanúsító durvaságokat, amelyek a válaszbán foglaltaknak, nyugodtan utasítjuk vissza, részben azért, mert azok valótlanak, részben pedig, mert mi sohasem személyeskedünk, csupán a lap és a vezércikkíró politikai működését tettük kritika tárgyává. Sajtópert nyugodtan vállalnánk, mert személyében nem sértettünk senkit, de csodálkozunk, hogy a sajtóperek kijózanító hatásában éppen a cikkíró bizakodik oly optimista módon.

Azt persze, elismerjük, hogy egy józan polgári baloldali mozgalom, mint amilyen a független kisgazdapárté is, szives örömmel látunk s azt is elhiszszük, hogy ezt a vezércikkíró szélső-jobboldali álláspontjáról nézve szélsőségesnek tartja. Am kánkánt még ennek az öröme sem táncolunk, miután ehhez nem értünk és nem értettünk sohasem. Ha azonban annak a szélső-jobboldali mozgalomnak a lebontásáról szó lehetne, amelynek szolgáltatásában jelenleg is áll az igen tisztelt vezércikkíró úr, egy csárdásról komolyan szó lehetne. Esetleg ujrázással is.

NYOMDÁSZ

BÁL

január hó 24-én

a Munkás Otthonban

Belépőjegy ára 80 fillér

hírek

A Debreceni Független Ujság pártoktól független politikai napilap Szerkesztősége és kiadóhivatala: Ferenc József út 49. sz. Telefon: 32-12.
Előfizetési ár: egész évre 20.—, fél-évre 10.—, negyedévre 5.—, egy órára 1.80 pengő. Külföldre ennek a kétszerese. Egyes szám ára hétköznap 6 fillér, vasárnap 16 fill.

Mindentudó

Ugyeletes gyógyszerárak. Ezen a héten a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot: „Kígyó”, Mihály Jenő, Piac u. 33. Telefon 30-95. „Magyar Korona”, Péterfia u. 10. Telefon 16 06. „Ceillag”, Arpad tér 1. Telefon: 29 32. „Sas”, Hatvan uca 70. Telefon 11-39. „Szent Háromság”, Hóapkert, Szabó Kálmán uca 14. Telefon 17 09.

RÁDIÓMŰSOR

KEDD, JANUÁR 12.

Budapest I.

6.45: Torna. — Utána: Hanglemezek. — 7.20: Étrend. — 10: Hírek. — 10.20: „Egy mesebeli város története.” Irta: Matolay Tibor (felolvasás). — 10.45: „Divatos asztaldíszítések.” (Felolvasás). — 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. — Időjárásjelentés. — 12.05: Szmirnov Szergej balajkazenekegára. — Közben kb. 12.30: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — 13.30: Állástalan Zenészek kórusának zenekara. — Vezényel: Melles Béla. — 14.40: Hírek, érend, felmérésárak, piaci árak, árfolyam-árak. — 16.10: Asszonyok tanácsadója (Arányi Mária előadása). — 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — 17: „Japán és a Szovjet birkozása Kínában.” Csizsár Béla előadása. — 17.30: Revere Gyula hárfázik. — 17.50: Régi újságok, régi újságírók. — Soltész Adolf előadása. — 18.20: Yves Tinayre tnekel, zongorán kíséri Herz Gili dr. — 18.50: „Hogyan lett Budapest az ország politikai központja?” Gárdonyi Albert dr. előadása. — 19.20: Hanglemezek. — 20.30: Hírek. — 20.50: A svéd rádió Európa-hangversenyének ismertetése. — 21: A svéd rádió Európa hangversenyének közvetítése. Közreműködik J. Berglund (baritonista). — 22: Időjárásjelentés. — 22.05: A rádió szalonzenekegára műsora. — 23.20: Közvetítés a Britannia-szállóból. Heine-mann Ede jazzzenekegára játszik. — 0.005. Hanglemezek.

Budapest II.

18.20: A földművelésügyi miniszterium mezőgazdasági főelőjárja. — 19.30: Francia nyelvoktatás (Garzó Miklós dr) 20: „D'Agoult grófnő, Liszt gyermekeinek anyja.” Haraszti Emil előadása. — Felolvasa Haraszti Emilné. — 20.30: űgelőversenyeredmények. — 21: Hanglemezek.

Dr. Szabó Sándor előadása a Szülők Iskolájában. A Szülők Iskolája ez évi előadássorozatának első előadását január 12-én este 6 órakor az ipartestület dísztermében tartja, mely alkalommal dr. Szabó Sándor »Az alkoholista apa« címen tartja igen érdekes előadását. Az előadás alkalmával a Dohánygyári Dalegyesület énekkara működik közre. Beléptidő nincs.

x Czibere Vilma, női fodrász-különlegességek. Olcsó árak Csapó uca 19.

El vannak maradva a hajdúmegyei gazdák az őszi szántással

Hajdú vármegye hétfői közigazgatási bizottsági ülésén Vecsey Zoltán gazdasági felügyelő terjesztette elő a vármegye decemberi mezőgazdasági helyzetéről szóló jelentését.

A december hónapot általában a száraz, enyhe időjárás jellemezte. Az egész hó folyamán átlagban 10 mm. csapadék esett. Legtöbbször borult, ködös, száraz időjárás uralkodott.

A feltűnő enyhe időjárás alkalmat adott ama gazdáknak, akik szántási és vetési munkálataikkal el voltak maradva, hogy azt részben pótolják, azonban a tavasziak alá készíthető őszi mélyszántással még mindig igen sokan el vannak maradva.

A vetések közül általában a koraik mindenütt jól kikelték, erő-

teljesen fejlődtek és jól megbokrosodtak, a késői vetések azonban sok helyen ki sem keltek, vagy pedig igen fejletlenek. Általában megfelelő hótakaróra volna szükség, hogy a fejletlen gyenge vetések meg tudjanak erősödni és kitéleltetésük kifogástalan legyen.

A takarmánykészlet elegendő, a jóságállomány kitéleltetése biztosítva van.

A m. kir. gazdasági felügyelőség az 1936. évben a köztenyésztés céljaira a községeknek és közületeknek 89 darab tenyészbikát szerzett be, illetve osztott ki 62.205 pengő értékben, továbbá 102 darab mangalica kánt 10.868 pengő értékben, államsegélyként engedélyezett 7050 pengőt.

A bizottság a jelentést tudomásul vette.

Debrecen 25, 20 és 10 évvel ezelőtt

1912 JANUÁR 12. PÉNTEK. A vallás és közoktatásügyi miniszter Décei Imre tiszántúli református egyházkerületi tanulmányi főigazgatót az Országos közoktatásügyi Tanács Tagjává nevezte ki.

1917 JANUÁR 12. PÉNTEK. Az ojtózi

— Az Országos Ügyvédszövetség debreceni osztálya január 12-én, kedden este 6 órakor az Arany Bika földszinti olvasótermében tartja karácsony utáni első összejövetelét, melyre a kartársakat ezúton hívja meg az elnökség.

— A Kálviniak Templomegyesülete e hó 19-én a Kollégium dísztermében újra megkezdte szokásos teadélutánjait, amelyek az elmúlt félévesztendő alatt, Baltazar Dezső püspök halála miatt, szüneteltek.

NŐI, FERFI átmeneti és tőlükabát szövetek P 5.50-től Petriknél, Szent Anna u. 5.

— A gyorsító tanfolyamot az Iskolánkülvüli Népművelési Bizottság a nagyszámú jelentkezett hallgatók miatt és többek óhajára két csoportra osztotta. Ezek szerint kedd, esütörtök, szombat délelőtt 11—1-ig és ugyanazon napokon este 6—8 óráig tartanak az előadások. A tanfolyamra még néhány hallgató jelentkezhet mindkét csoportba. Megfelelő számú hallgató esetén külön haladó csoportot is létesít a tanfolyam vezetője. Érdeklődni lehet kedd, esütörtök és szombat este 6—8 óráig Piac u. 77. szám. I. emelet 4. alatt.

— Ma kezdődik az egyéni bridz-verseny. Az egyéni bridz-verseny ma, kedden este 8 és fél órakor kezdődik az Ujságíró Clubban. Akik részt óhajtanak venni ebben az érdekes versenyben és ezideig még nem jelentkeztek, a verseny kezdete előtt jelentkezhetnek a verseny színhelyén. Kérjük a résztvevőket, hogy lehetőleg pontos időben jelenjenek meg.

— A magyar úri családok posztógyára Önnek is rendelkezésére áll. Közvetlenül a gyárból szállítja az utolsó kéznek, a fogyasztónak szingyánjuszóveit angolos gyártási módon elkészítve. Nem fog esalódní. Evekre szóló megtakarítást ér el. Még ma kérje megtekintésre a szövetminták költség és kötelezett-ségmentes beküldését. Trunkhehu Posztógyár és Ruhagyár Rt., Budapest, XI., Lenke út 117.

szorosított északra több magaslatot elfoglaltunk az oroszoktól.

1927 JANUÁR 12. SZERDA. Tüdős Kálmán dr. főorvos a spanyolláz veszedelméről nyilatkozott a Független Ujságnak.

— A volt harminckilencesek bajtársi összejövetele. A legközelebbi összejövetelt a bajtársi egyesület 1937. évi január hó 12-én este 8 órakor az Angol királynő külön termében tartja. Az összejövetelen felolvas Tamásy Géza dr. tb. tiszti főorvos, az 1916. évi luki át-törésről. Az összejövetelen nemcsak a volt harminckilencesek, de a Volhyniában járt más ezredbeliek és az érdeklődőket is szívesen látjuk.

— Vitéz dr. Kolosváry-Borosa Mihály arcképének leleplezése. A Debreceni Ujságírók Clubjában e hó 19-én este leleplezik a Magyar Ujságírók Egyesülete debreceni osztályának s az Ujságíró Club díszelnökének, vitéz dr. Kolosváry-Borosa Mihály miniszteri osztálytanácsosnak arcképét. Kolosváry-Borosa Mihály soha el nem muló érdemeket szerzett a debreceni újságírók egyesületének megalapítása körül és mostani díszes pozíciójában is megtartotta baráti meleg kapcsolatát a debreceni sajtó munkásaival. Az ünnepély után társasvacsera lesz, melyre a város társadalmának és közeletének kiválóságait is meghívták. A rendezőség kéri, hogy akik a társasvacserán részt akarnak venni, ezen szándékukat írásban, vagy telefonon (30—30) az Ujságíró Clubban jelentsék be.

x Hibás varrógépjét teljesen rendbehozta Keszler, Széchenyi u. 1.

— Bérmozgalom a Vidoniszalámi gyárban, munkabeszüntetéssel. Vasárnap a Vidoniszalámi gyár munkásai értekezletet tartottak, amelyen foglalkoztak a szombaton lefolytatott béregyeztető bizottság tanácskozásain elhangzottakkal. Köztudomású, hogy a munkásság 15—20 százalékos bérvitát kért a mindegyre fokozódó drágaság miatt. A vállalat vezetősége a munkásság kérelmét nem teljesítette, mire a munkásság hétfőn reggel az egész vonalon munkabeszüntetéssel felelt. Így tehát Debrecen egyik leglényegesebb üzemében egvelőre megszaktadt a termelés. A felmerült bérdifferenciák elintézésére remélhetően a közeljövőben a szemben álló felek ki-vezető útát fognak keresni.

HIRDETÉMÉNY. Az ebtartási szabályrendelet 6. paragrafusára utalással felhívja a városi adóhivatal az ebtulajdonosokat, illetve birtokukban lévő ebeket 1937. évi január hó 31-ig bejelenteni, az eb-bárcát kiváltani és az ebadót befizetni el ne mulasszák. Figyelmezteli a városi adóhivatal az ebtulajdonosokat, illetve ebbirtokosokat arra, hogy a bejelentés és az ebbárca kiváltásának elmulasztása kihágást képez, az ebadó be nem fizetése pedig a kivett ebadónak végrehajtás után való beszédését, behajthatatlanság esetén az eb kártát vonja maga után. A bejelentést naponként a hivatalos órák alatt 8—12 óráig a városi adóhivatal 5., 12., 13., 15. és 16. számú szobáiban lévő könyvtelvi osztály veszi tudomásul és ez alkalommal a fizetendő ebadóról nyugtát is állít ki. Az ebtartási szabályrendelet szerinti ebadó díjtétele: 1. pásztor eb után 1—pengő. Pásztor eb kizárólag csak állatok őrzése céljából tartott eb. 2. házőrző eb után 2—pengő. Házőrző ebnek csak alkatanál fogva erre alkalmas és tényleg erre a célra trtott eb tekinthető és csak az I. építési övezeten kívül tekvő területeken. A város belterületén tartott házőrző ebek, — minthogy ott a közbiztonságról a m. kir. államrendőrség gondoskodik, — kedvtelésből tartott ebeknek tekintendők. 3. patkányfogó eb után 5—pengő. Patkányfogó az az eb, amely fajtajánál fogva erre a célra alkalmas és azt tényleg patkányfogás céljára is használják. Háztulajdonosoktól — amennyiben a tulajdonukban lévő ebek ilyenek (foxi, ratter, daxli, tacsó) irattak össze — a hatóság állatorvosi igazolás megkívánása mellőzhető, ellenben minden más egyén (lakó) birtokában lévő s patkányfogónak bejelenteni szándékoit ebt hatóság állatorvossal tartozik megvizsgáltatni s bizonyítvánnyal igazolni, hogy a kérdéses eb patkányfogó és tényleg patkányfogás céljára tartja. 4. magyar fajtájú komondor, kuvasz, puli, pumi, sárga magyar vizsla a város belterületén 5.— pengő. Magyar fajtájú (komondor, kuvasz, puli, pumi és sárga magyar vizsla) ebnek csak az tekinthető, amely a „Magyar ebtörzskönyv”-be be van törzskönyveze, vagy ennek hiányában az eb birtokosa ebbek magyar fajtájú hatóság állatorvosi bizonyítvánnyal igazolja. A sárga magyar vizsla, ha vadászati célra szolgál is, az 5.— pengő díjtétel alá esik. 5. A vadászbet után 7.— pengő. Vadászbet az, amely vadászjeggyel bíró személy tulajdonában van és amelyet tényleg vadászati céljára használnak. Bejelentés alkalmával a vadászjegy felmutatandó s annak száma a főkönyvbe feljegyzendő. 6. kedvtelésből tartott, valamint farkas kutya és annak különféle kereszteződéséi, valamint kores fajtái után úgy a bel- mint a külterületen 28.— pengő. Kedvtelésből tartott eb az, amely fenti pontok alá nem tartozik, valamint a német juhász, úgynevezett farkas kutya és annak különböző kereszteződéséi, valamint kores fajtái úgy a város belső, mint külső területén bármilyen célból tartatnak is. — A honvédség, csendőrség és rendőrség rendszersített állatállományába tartozó német juhász, — úgynevezett farkas kutya és annak különféle kereszteződéséi, illetve kores fajtái után pásztor eb díjtételét fizetendő. Olyan esetekben, amikor az összeírás, bejelentés, vagy adófizetés alkalmával kétség merül fel az eb fajára, vagy rendeltetésére vonatkozóan és emiatt nem állapítható meg az adó díjtétele, — az eb birtokosa hatóság orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni az eb fajtát és rendeltetését. Az egyenél nagyobb számban tartott minden eb után — kivéve a házőrző ebeket — a fenti osztályozásnak megfelelő adó tételek kétszeresét minden esetben a magasabb adó tétele alá eső ebre szabandó ki.

Városi adóhivatal.

LAPUNKAT PÁRTOLJA. HA A DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG-BAN HIRDETŐ CEGEKNEL ESZKÖZLI VÁSÁRLÁSATI

Időjósítás

Mérsékelt északi és északkeleti szél, reggel helyenként gyenge köd, a hőmérséklet kissé csökken.

Ha az arcszíne fakó, szürkés-sárga, és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyöttrik, ha a bél túlságosan rothadási folyamatai, gyomor-fájás s epepangás kínozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetesen »Ferenc József« keserűvizet inni. Az orvosok azért rendelik már régóta a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez a rosszullét okát rendszerint gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti.

Cigánytelep Hajdúhadházon. Hajdú vármegye kisgyűlése hétfőn délelőtt tárgyalta a hajdúhadházi cigánytelepítés ügyét. Elhatározták, hogy 2600 pengő költséggel cigánytelepet létesítenek. A telepítést a hajdúböszörményi mintára oldják meg.

Vásároljon a FUGGETLEN UJSAG-ban hirdető cégekről!

Felakasztotta magát egy fiatal asszony. Sz. Nagy Mártonné Kis Etel 23 éves komádi asszony vasárnap délből a kamarában felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt. Búcsúlevelet nem hagyott hátra, tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el. Az ügyesség a temetési engedélyt megadta.

KÖZGAZDASÁG

KÖZEL FÉLPENGŐS ÁREMLEKEDÉSEK A HATÁRIDŐPIACON

Határidőpiacon.
Rozs márciusra: 18.65, 19.03, zárlat 18.86—18.90.
Tengeri májra: 14.20, 14.18, 14.57, zárlat 14.43—14.45, júliusra 14.90.

A BUZA ÉS A ROZS 40—50 FILLERREL DRÁGULT

A készáru piacon a hangulat nagyon szűkös, a forgalom azonban nem öltött nagyobb méretet, miután a büzaterületek legnagyobb részét nem Budapestre, hanem vidékre bonyolítják le és a gabonát onnan közvetlenül szállítják el a gyűjtőállomásokra, ahonnan az áru külföldre kerül. Búzából 2350 mázsa cserélt gazdát 40—50 filléres áremelkedés mellett. A tiszavidéki és felsőtiszai 45—50 fillérrel drágult, míg a többi állomásokról származó árunál egységesebben 45 fillér a javulás.

Rozsból 600 mázsa kelt el 40 filléres áremelkedés mellett.

Búza: tiszavidéki 77 kg-os 21.10—21.40, 78 kg-os 21.30—21.55, 79 kg-os 21.55—21.75, 80 kg-os 21.65—21.90, felsőtiszai 77 kg-os 21.05—21.20, 18 kg 21.25—21.40, 79 kg-os 21.45—21.60, 80 kg-os 21.60—21.80.
Rozs: 18.00—18.20.

Takarmányárpa: elsőrendű 14.80—15.00, középmínőségű 14.50—14.80.

Zab: elsőrendű 18.40—18.50, középminőségű 18.30—18.40.

Búza: 300 mm hajdú 80-as 21.75, 300 mm hajdú 77-es 21.25, 150 mm felsőtiszai 81-es 21.75, 150 mm jász-sági 80-as 21.50, 150 mm felsőtiszai 79-es 21.75.

HIVATALOS VALUTAÁRFOLYAMOK

1 angol font 16.60—16.80, 100 cseh korona 10.75—11.95, 100 dinár 7.50—7.95, 100 dollár 337.30—341.30, 100 francia frank 15.55—15.95, 100 lei 2.80—3.00, 100 líra 16.90—17.90. (Az 500 és 1000 líras bankjegyek kivételével), 100 osztrák schilling 80.00—80.70.

Halálra égett a kályhából kipattant szikrától egy négyéves kislány

Borzalmas szerencsétlenség történt hétfőn délután Debrecenben. Egy szerencsétlen kislány ruhája véletlenül meggyulladt és mire segítség érkezett, olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy meghalt.

Temesvári Géza, Pázsit uca 9. szám alatt lakó ácssegéd Irén nevű négyéves kislánya hétfőn délután egyedül maradt a lakásban. A kislány kinyitotta a kályha ajtaját és piszkálgatni kezdte a tüzet. Egy kipattant szikrától a szerencsétlen kislány ruhája meggyulladt és pillanatok alatt hatalmas lánggal égni kezdett. A gyermek borzalmas sikoltásait meghal-

lották a szomszédok, akik berrohanva a lakásba, nagynehezen eloltották a nagy lánggal égő ruhát. Akkorra azonban Temesvári Irénke borzalmasan összeégett és eszméletlenül terült el a szobában.

Azonnal telefonáltak a mentőkért, akik percek alatt a helyszínen voltak, de már nem volt segítség: a szerencsétlen gyermek teste annyira összeégett, hogy már nem lehetett megmenteni az életnek. A mentők karjaiban lehelte ki lelkét.

A rendőrség megindította a vizsgálatot a borzalmas tűzhalál ügyében.

Lószerszámvíta miatt lőtték agyon az ötgyermekes családapát

Beszámoltunk arról, hogy Hajdúnánáson Pete László büdsszentmihályi gazda két revolverlövessel agyonlőtte Siteri Imre gazdát, majd önként jelentkezett a csendőrségen. Dr. Zsögöd Jenő vizsgálóbíró hétfőn helyszíni szemlét tartott Hajdúnánáson, ahol kihallgatta Pete Lászlót, aki a vizsgálóbíró előtt is beismerte tettét. Elmondotta, hogy

Siteri több ízben feljelentette a csendőrségen, lószerszám ellopásával vádolva meg őt.

Amikor a csendőrök újabb idézést kézbesítettek neki, nagyon dühös lett, megivott egy liter bort és elindult Hajdúnánásra, hogy a Siterivel való szembesítésnél jelen legyen. Utközben még felhajított egy kis üveg pálinkát s így kissé mámoros állapotban érkezett meg Siteri tanyájára.

Miközben a csendőrökre várakoztak, beszélgetni kezdtek:

— Miért jelentettél fel megint? — kérdezte Siteritől. — Tiltott fegyverviselésért feljelenthetnél volna, de lószerszámot soha nem loptam! Miért tetted ezt velem? Siteri erre gúnyosan nevetni kezdett és a vállát rángatta, mire

Pete dühösen kirántotta revolverét és kétszer rálőtt a szerencsétlen gazdára, aki nyomban meghalt.

Pete ezután hazament Büdsszentmihályra, ahol önként jelentkezett a csendőrségen.

Siteri Imre 32 éves volt, 5 gyermek maradt utána. A gyilkos gazda három apró gyermek apja. A vizsgálóbíró letartóztatásba helyezte.

A Székely Társaság közgyűlése

A Debreceni Székely Társaság vasárnap délután az Arany Bika üvegtermében tartotta évi rendes közgyűlést, amelyen a debreceni társaság tagjain kívül nagy számban vettek részt a nyíregyházi, mezőtúri, böszörményi és mátyásfalvi fiókok tagjai is.

Dr. Darkó Jenő egyetemi tanár a debreceni Székely Társaság elnöke mondott magasan szárnyaló megnyitó beszédet. Beszéde elején ismertette az erdélyi magyarság szomorú életét s azt az igazságtalan bánásmódot, amelyben véreinknek a hatóságok erőszakos cselekedetei miatt részük van. Hálás szavakkal emlékezett meg Mussolini olasz miniszterelnök milánói beszédéről s annak nyomában az európai sajtóban keletkezett visszhangról.

A nagy tapsal fogadott előzői megnyitó után a főtitkári jelentés hangzott el. A jelentés kiemeli a vidéki fiókok megalakulását. A szervezeteknek eddigi összes létszáma 601.

A püztári jelentés felolvása után R. Kiss István dr. előterjesztette a választmány határozati javaslatát, amelyben az erdélyi magyar és székely egyesületek második országos kongresszusának összehívását sürgetik. A választmány indítványát Thuróczy István azzal a javaslattal egészítette ki, hogy ez az indítvány közöltessek Budapestben István gróffal, amelyben az erdélyi magyarság érdekében erősebb fellépést sürget. A közgyűlés mindkét indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadta el.

Dr. Szondy György tanár tartott ezután szép előadást az egyik legnagyobb székelyről, Orbán Balázsról, aki egyéb hazafias munkássága mellett megírta a Székelyföld ma is egyetlen kimerítő föld és néprajzi leírását. A nagy tetszéssel fogadott előadás után Papszász Steli magyar nótákat adott elő nagy sikerrel. Gáspár Gyula egyik székely tárgyú és székely ízű novelláját olvasta fel.

A közgyűlés után 250 terítékes vacsora volt az Arany Bikában.

AGYONLÖTTEK A PÓDIUMON EGY ZONGORAMŰVÉSzt

Csikágó, január 11. Megrázó dráma történt az egyik itteni kis színházban, ahol Frank Parker ismert nevű zongoraművész hangversenyezett. A művész éppen befejezte egyik előadását és a hallgatóság sorából egy ember odament hozzá és közvetlen közelből pisztollyal agyonlőtte. A gyilkost letartóztatták. Tettének okát nem hajlandó megmondani.

Telefonszámunk:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

32-12.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZEI

A SZÍNHÁZ MŰSORA:

Január 12, kedden: Eső után köpenyeg, B) bérlet.

Január 13, szerdán: Eső után köpenyeg, C) bérlet.

Január 14, csütörtökön: Tízperces alibi.

Január 15, pénteken: Virágzó asszony, prömierbérlet.

Január 16., szombaton: Virágzó asszony, D bérlet.

Január 17., vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné Ady Lőrincné javára.

Január 17., vasárnap délután: A néma levente.

DR. BARANYI JÁNOS BECSBEN HANGVERSENYT ADOTT

Dr. Baranyi János, a Zeneiskola igazgatója, a kitünő zongoraművész hétfőn Bécsben hangversenyt adott. A hangversenyt a bécsi magyar követség védnöksége alatt a bécsi magyar kulturszövetség rendezte. Műsorán Liszt, Bartók és Dohnányi-művek szerepeltek.

A színházi iroda hírei:

Estéről-estére kacagásviharok kísérik a ragyogóan szellemes, vidám ötletekkel teli Fodor-Békeffi—Szécsen—Krasznay Krausz zenés vígjáték, az

Eső után köpenyeg

előadását. A remek együttesben Sugár Mihály, Jurik Ica és Julesi Somlay Julia, Herczeg László és Szilasy László adnak pompás alkításokat. A kivételesen mulatságos zenés vígjáték kedden B) bérletben kerül színre.

Csütörtökön Szabó Imre betegsége miatt műsorváltozás lesz. A borzalmas darabja, a lélegzetelállítóan izgalmas bűnügyi dráma, a

Tízperces alibi

kerül színre, a prömier elsőrendű szereposztásában.

Pénteken Denys Amiel papás vígjátéka, a Budapesti rendkívüli sikert aratott, irodalmi értékű mű,

A virágzó asszony

kerül bemutatásra, Halasy Mariska fellépésével, Sármassy Miklós rendezésében, kitünő együttesel.

A jövő héten lesz RINO ALESSI, a kiváló olasz író izgalmas drámája, a

Dr. Hirn esete

ősbemutatója, a szerző személyes részvételével!

SPORT

A DKASE ÉS DGASE ATLETÁK TÉLI TORNA

gyakorlási órái hétfőn és pénteken délután fél 6—7-ig lesznek megtartva a ref. gimnázium tornacsarnokában Czuma Ferenc testnevelési tanár vezetésével, amelyeken a szakosztály tagjainak pontos megjelenését kérem. — Hadházy Dezső testnevelési tanár, szakosztályi intéző.

A FUGGETLEN UJSAG hirdetései mindig eredményesek!

Egy apróhirdetés egyszeri költsége 10 szög két napilapban, a Debreceni Független Ujságban, a Debreceni Ujságban HÉTKÖZNAP 40 FILLER, VASARNAP 60 FILLER.

Apróhirdetések

Vastag betűvel azedett szavak duplán számítanak. — Üzleti dírtételre más tarifa. — Felvilágosításul készséggel szolgálunk. — Apróhirdetéseket este 8 óráig felvesz a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Ferenc József-út 49. szám. Telefon: 32-12

Levelezés

Vidéki
intelligens fiatalember házasság céljából levelezne árulással. »Tavasza« jellegére. 268

Szórakozunk
a Bagolyvárban, Hid u. 14

Tiszta gyapju
nőt

Divat sál
98 filler

H A V A S
Harisnyahát
Bádogos u. 1.

Csunya,
egészséges nyulánk független hölgy ismeretségét keresem. Címre válaszolok. »Urad, tiszt« jelige. 281

Katonatisztek,
altisztek, katonai hivatalok. »Unió« tagok elsősorban tűzfát, szenet, kőszót, brikettét téli beszerzésre is havi részletfizetésre készpénzárán kapnak. 100 kg-ot már házhoz szállítva. — Margite tűzifa- és szénkereskedés vállalatnál, a Margit-fürdő mellett. Telefon: 10-24.

Olesón
fürdőberendezések, piperecikkek nagy választékban: Fülöp vízvezeték-szerelőmesternél, Piac u. 83. 4133

Allást keresők

Fűszerkereskedőség,
figyes, fiatal, vidéken tanult, ajánkozik. Cím a kiadóban. 278

Erettségizett
fiatalember 2000 P-vel állást vállal, vagy társulna üzletbe. »Azonnali« jellegére. 269

Betöltendő állás

Megbízható
főzőmindenest felveszek. — Jelentkezés 8-10-ig, vagy 1-3-ig. Csokonai u. 7. 46

Bejárónőt
főzőtödikére felveszek. — Jelentkezés délelőtt: Csokonai u. 12. 63

Házimunkáért
lakást, fizetést adok házapárnak. Monti ezredes uca 9. 230

Kereskedelmi
erettségizett izraelita vallású, jóirású gyakornokot keres nagyvállalat. Kérve nyék részletes személyadatokkal »Kezdő« jellegre a kiadóhivatalba nyújtandók be. 83

Jól főző
mindenesleány hosszú bizonyítvánnyal felvétetik. Jelentkezés: Piac u. 26. a. házmesternél. 59

Ügyes
szobalány azonnal felvétetik, esetleg mint bejáró. Dr. Kardosné, Nemzetőr u. 4. 76

Egy
jómunkás eszmiadiaség felvétetik. Wesselényi 107. 279

Ingatlan

Olesó házhelyek
eladók a Luther és Kuruc utcák sarkán. Felvilágosítást ad dr. Csányi Farkas Attila ügyvéd, Werbőczy uca 12., I. emelet. 3412

Kiadó lakás

6 szobás
I. emeleti helyiség, központi fűtéssel, irodának május 1-re, esetleg előbbre is kiadó. Ferenc József út 34. szám. 4672

Elköltözés
miatt négy szobás modern lakás előnyös bérrrel azonnal átvehető. Dr. Serly Simonffy u. 11. 10

Havi
hús pengőért eszmiadiaségtorozott kis szoba kiadó a központban. Cím a kiadóban. 22

Egy
szoba, konyha, kamarás újonnan festett lakás február 1-re mosókonyhahasználattal kiadó. Apaffy u. 20. 212

Kétszobás
lakás azonnalra is átadható. Werbőczy u. 4. III. 7. Ipar-kamara. 77

Lépcsőházból
nyíló eszmiadiaségtorozott központifűtéses szoba kiadó. Dr. Miklós, Piac u. 28. b. 85

Különbejárátú
butorozott szoba kiadó. Miklós uca 4., I. emelet. 81

Kétszobás
modern lakás, központi fűtéssel május 1-re kiadó az Arany Bika bérházban. Felvilágosítás az irodában.

Két szoba,
előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel kiadó. — Hatvan u. 28.

Fajfisza bernáhegyi
hároméves nőtény kutya, anyja Derby-győztes volt, származási okmányokkal olesón eladó. Személyesen értekezni: Felsőjózsa. — Pásti uca 642. sz. alatt lehet. 276

Különbejárátú
kétágyas szoba kiadó fiatal párnak is. Rothermere 21. 271

Eladás

Elköltözés
végett modern dióhálo, — ebédő, hármasszekrény, festmények, szőnyegek, — varrógép eladó. Pásti 2., II. e. 2. a. 68

Használt
zongora, egyesületeknek, tánciskolának rendkívül alkalmas, kitűnő állapotban eladó. Szendrő, — Batthyány u. 22. 75

Gyönyörű
eredeti Chipandei úrszoba, különböző antik bútorok eladók. Miklós u. 4., I. emelet. 82

Városibunda
perzsa gallérral, nutria bérléssel jutányosan eladó. Katz szücsnél, Piac u. 79. 79

Eladó
szabóműhely berendezés, méteres nagy kidugó tábla, vasak, kis kályha. Vasváry uca 16. 270

Estélyiruha
és cipő eladó. Ugyanott összecukos vaságy eladó. Miklós u. 11., 6. ajtó. 280

Pénz

Kölesünöket
első helyi bekebelezésre, vagy árufedezet mellett folyósítunk, tőzsdei megbízásokat elfogadunk, bevételeket gyümölcsötletünk Magyar Általános Takarékpénztár, Piac uca 81. 3814

Rádió

Rádiók
átalakítását, valamint javítását a legolcsóbban felölősség mellett végzem. — Eredeti gyári gépek rakáson Miklós u. 2. 3331

Vétel

Pénzt adok
használt bútorért, zálogjegyért, varrógépért, ruhanevelő, szőnyegért, mindenféle ingóságért. Barna, Csapó 16. Hívásra jövök. Telefon: 32-11. 4199

Írógép
jókarban levőt megvételre keres a Debreceni Gőzszappangyár, Külsővásártér 3. 67

Írógép
fordozhatót, használtat, — készpénzért veszek. Schadek, Hadházi u. 10. Telefon 26-05. 277

Ajánlat

Tükrögyártás
üvegesizolás, régi tükrök újjáöntése. Előszoba, fürdőszoba tükrök. Sipkovits, Nagyvárad uca 15. 4509

Tökéletes
szabás, elsőrendű munka, olesó ár Buglyó István férfitiszabónál, Piac u. 9., udvarban jobbra. 4438

Harisnyafejelés
3 párból 2 pár, párja 20 fillér. Barna u. 15., keresztépület. 4469

Lengyelbundák,
börkabátok, öltönyöket karácsonyra legolcsóbban vásárolhat Gerő ruhaházban, Piac u. 59.

Takaréktűzhelyek
készen kaphatók. Megrendelésre legdészebbig olesón készítek. Kandia 15. 80

Mindenféle
iskolaruhák, kötények, — pongyolák jó kivitelben, leszállított árban: Kertész Degenfeldtér 6. 4581

Kerékpárt — rádiót
legolcsóbban Emerich és Budaházy autóműszaki üzletében vásárolhat. Halász 3. szám. 4468

Ajándék
kosaras naptárak óriási választékban már 10 fillértől kaphatók. Ugyanott előjegyzési és zsebnaptárak. Aczél antikvárium. — Széchenyi u. 2. 4367

Konyhabútorok
gyönyörű kivitelben, nagy választékban olesón beszerezhető konyhabútorok. Deák Ferenc uca 3. 4517

Vaságyak,
mosdók, fürdőkádak Bészler és Dávid vaskereskedésben, a Kossuth szobor mellett. 37

Varrógép,
írógép, kombinált szobák, hálók, ebédők, konyhák, szalonok, amerikai íróasztalok, iratszékrekények, bőr garitúrák, székek, asztalok: Bütormagazin, Széchenyi 6. 4319

Egyetlen
peciális keleti szőnyegjavító üzeme perzsa szőnyegek művészi javítását garanciával vállalja Tütündjén, Arany János u. 34. 4639

Keszler
nemcsak kerékpárban és alkatrészben a legolcsóbban, hanem a javításban adott kerékpárokat jóformán felülőssé javítja Széchenyi u. 1. 3305

Ellátás

Jövedelmét gyarapítja,
ha az Ujságírók Clubjának éttermében étkezik. 4 fogásos nagy menü 110, kis menü 90 fillér. Elsőrangú házikoszt. Külön diétás konyha. Piac uca 26., I. em. (Bejárati a bőrdöntős üzlet mellett.)

Hungária pensio

Debrecen, Ferenc József út 59. szám. — Telefon 23-39.

Családi otthon, kitűnő konyha, a legszigorúbb diéták.

Oktatás

Német
anyanyelvű úr irodalmi német nyelvre tanít s tárgyalást folytat. Hatvan uca 1., I. kapu, III. 54. 3000

Német
oktatás: 24 óra 6 pengő. — Kossuth uca 41. 2007

Különféle

Nyugalmozott
csendörök! Cserba ügyben csütörtökön 15 órakor Kemény vendéglőjében jelentkezzenek. 78

Orth. kóser
vendéglőmet Piac 66. üzlet helyiségbe helyezem, hogy gyönyörű helyiség áll a tisztelt közönség rendelkezésére. Klein vendéglős. 4593

Fehérneművarrást
olesón vállalok, házhoz is megyek. Cím a kiadóban. 4408

Sötétbarna
szalkásszörű him vizsla elveszett. »Kókusz« névre hallgat. Megtaláló jutalmat kap. Bethlen u. 4. 230

HUSFÜSTÖLÉS
olesón, pontosan, kifogástalanul Teleki uca 88. — zam alatt.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: THURY LEVENTE, Laptulajdonos: Debreceni Független Ujság Vállalat, Nyomta: Tiszántúli Könyv- és Lapkiadó Rt., József kir. herceg uca 1. szám